VAD-Leerlingenbevraging

In het kader van een drugbeleid op school

Syntheserapport schooljaar 2013-2014

Colofon

Auteur
Sarah Melis, stafmedewerker VAD

Redactie
Johan Rosiers, stafmedewerker VAD
Nina De Paepe, stafmedewerker VAD
Marijs Geirnaert, directeur VAD

Verantwoordelijke uitgever
F. Matthys, Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel
Wettelijk depotnummer: D/2015/6030/26

VAD, Vereniging voor Alcohol- en andere Drugproblemen vzw
Vanderlindenstraat 15, 1030 Brussel
T 02 423 03 33 | F 02 423 03 34 | vad@vad.be | www.vad.be

Inhoud

Inleiding

Adolescentie is de periode bij uitstek waarin jongeren geconfronteerd worden met drugs en druggebruik. Hierbij denken we niet alleen aan cannabis of andere illegale drugs, maar vooral aan de legale genotsmiddelen alcohol en tabak. Onderwijs is de sector bij uitstek om hen te bereiken. Leerlingen de risico's van genotsmiddelen leren kennen en hen hier assertief mee leren omgaan is dan ook een van de doelstellingen van de vakoverschrijdende eindtermen. Toch is dit niet zo eenvoudig: verschillende jongeren springen op heel verschillende manieren om met genotsmiddelen en het experimenteergedrag vindt zowel binnen als buiten de schoolmuren plaats.

Sinds 1998 heeft VAD van de Vlaamse overheid de opdracht gekregen om preventie op school te stimuleren en te ondersteunen. Hiervoor wordt gewerkt met 'Een drugbeleid op school'. Een drugbeleid op school kent vier pijlers: regelgeving, educatie, begeleiding en structurele maatregelen[1]. Door systematisch te werken volgens deze vier pijlers, vervullen scholen hun pedagogische taak, nemen zij duidelijke standpunten in over de omgang met genotsmiddelen op school en zijn zij voorbereid op eventuele problemen op school ten gevolge van alcohol- of druggebruik.

Naast het draaiboek 'Een drugbeleid op school' en diverse educatieve pakketten, is de VAD-Leerlingenbevraging onderdeel van het preventieve aanbod voor scholen. De bevraging biedt de deelnemende scholen een zicht op het middelengebruik van de leerlingen (frequentie en hoeveelheid van gebruik, motieven, houding van vrienden, beschikbaarheid van illegale drugs ...). Er wordt gepeild naar het tabak-, alcohol-, cannabis- en ander illegaal druggebruik, psychoactieve medicatie, gokken en gamen. De bevraging is bovendien opgesteld volgens dezelfde pijlers als een drugbeleid op school. Scholen ontvangen een individueel rapport met hun resultaten. Door een analyse van de beginsituatie krijgt de school zicht op wat er leeft onder de leerlingen en kan een school zijn drugbeleid gericht ontwikkelen, bijsturen of evalueren.

Jaarlijks schrijven ongeveer 70 tot 80 scholen zich in op de VAD-Leerlingenbevraging. Door dit grote aantal deelnemende scholen en leerlingen, geeft dit VAD de unieke mogelijkheid om ook op Vlaams niveau het middelengebruik bij jongeren te monitoren. In dit rapport vindt u de resultaten van de leerlingenbevraging uit het schooljaar 2013-2014 volgens een steekproef conform de Vlaamse schoolpopulatie.

[1] Meer informatie rond een gezondheidsbeleid op school en specifiek rond een drugbeleid op school is te vinden op http://www.vad.be/sectoren/onderwijs/secundair-onderwijs/een-beleid-opzetten.aspx en www.vigez.be/gezondeschool

Methode

Procedure

Via een algemene mailingoproep en via de lokale en regionale preventiewerkers licht VAD de scholen in over de mogelijkheid een leerlingenbevraging te organiseren. De scholen schrijven zich vrijwillig in. De bevraging kan gedurende het hele schooljaar worden afgenomen. Nadien nemen de scholen deel aan een verplichte vorming, waarop zij hun rapport ontvangen. Verdere ondersteuning wordt op vrijwillige basis gegeven door de regionale CGG-preventiewerkers.

De vragenlijst wordt op papier ingevuld. Het invullen duurt ongeveer een lesuur. De school organiseert zelf de bevraging, maar ontvangt wel een procedurehandleiding. Alle leerlingen van een school dienen bevraagd te worden en dit tegelijkertijd. Indien dit niet mogelijk is (wegens bijvoorbeeld stages), dient de bevraging binnen één week plaats te vinden. Afname mag niet gebeuren de week na een vakantieperiode.

Anonimiteit wordt gegarandeerd voor de leerlingen, alsook voor de scholen. De scholen ontvangen een geanonimiseerd rapport via het toekennen van een nummer, waarbij enkel de school zelf, VAD en de preventiewerker kunnen weten over welke school het gaat.

Vragenlijst

De vragenlijst is opgebouwd volgens de vier pijlers van een drugbeleid en omvat volgende thema's:

- Demografische gegevens
- Prevalentie en frequentie van tabak, alcohol, cannabis, andere illegale drugs, medicatie, gokken en gamen, alsook indicaties voor risicovol gebruik
- Beginleeftijd van middelengebruik
- Motieven om wel of niet alcohol en cannabis te gebruiken
- Negatieve ervaringen na het gebruik van alcohol en illegale drugs
- Beschikbaarheid van genotsmiddelen
- De perceptie van het middelengebruik in de vriendenkring
- De verwachte reactie van vrienden en ouders op het proberen of gebruiken van cannabis en de eigen reactie op het gebruik van vrienden
- Kennis van het schoolreglement en de procedures
- Kennis van het begeleidingsaanbod op school
- Kennis van de wetgeving rond middelengebruik
- Vertrouwensfiguren
- Sfeer op school

Steekproef

In het schooljaar 2013-2014 namen in totaal 32.851 leerlingen uit 69 verschillende scholen deel aan de bevraging. Uitval was vooral te wijten aan toevallige afwezigheid van leerlingen op het moment van de afname of aan organisatorische omstandigheden op de school.

De data cleaning van de ruwe data gebeurde voor de steekproeftrekking. Als een vragenlijst voldeed aan één van de drie volgende criteria, werd de volledige vragenlijst geweerd: als zowel leeftijd, geslacht als onderwijsvorm niet waren ingevuld, als een respondent antwoordde de fictieve drug NTSC ('dummy variabele') te gebruiken, of als een leerling beweerde elk afzonderlijk product van een bepaald middel dagelijks te gebruiken (bijvoorbeeld bier en wijn en sterkedrank en aperitieven en alcopops).

Daarbij werden ook enkel leerlingen tussen 12 en 18 jaar geselecteerd voor de steekproeftrekking. Dit om de vergelijkbaarheid met andere onderzoeken te bevorderen en om de vergelijkbaarheid van de jongeren in de derde graad tussen de verschillende onderwijsvormen te kunnen behouden. Leerlingen in hun zevende leerjaar werden niet opgenomen in de steekproef om de vergelijkbaarheid met andere onderwijsvormen te behouden. De steekproef bevat leerlingen uit de A-stroom, B-stroom, het ASO, TSO en BSO. Het KSO en het deeltijds onderwijs werden niet opgenomen, omdat te weinig scholen deelnamen om een representatieve steekproef te kunnen trekken. Uiteindelijk werd een representatieve steekproef getrokken uit 28.786 leerlingen, conform de Vlaamse verdeling van de schoolpopulatie in het jaar 2012-2013 naar geslacht, onderwijsvorm, onderwijsjaar en provincie[2]. In de steekproef zijn 7409 leerlingen opgenomen, wat een betrouwbaarheidsinterval oplevert van 1,2% (betrouwbaarheidsniveau 99%).

Dataverwerking en statistische analyse

De vragenlijsten werden ingescand door een professioneel extern bureau. Er gebeurde een kwaliteitscontrole met een aantal willekeurig gekozen vragenlijsten.

Voor de analyses werd gebruik gemaakt van de statistische software SPSS 18. Per variabele werd onderzocht of er verschillen waren naargelang leeftijdscategorie, min-16 en 16-plus, geslacht of onderwijsvorm. Ook werden bij vergelijkingen naar onderwijsvorm enerzijds de A-stroom en B-stroom onderling vergeleken en anderzijds het ASO, TSO en BSO (tweede en derde graad).

Analyses gebeurden met non-parametrische testen. Enkel significante resultaten besproken, dit wil zeggen indien het resultaat de significantietoets doorstond bij $\alpha=0{,}01$ en de meest passende associatiemaat boven 0,2 lag.

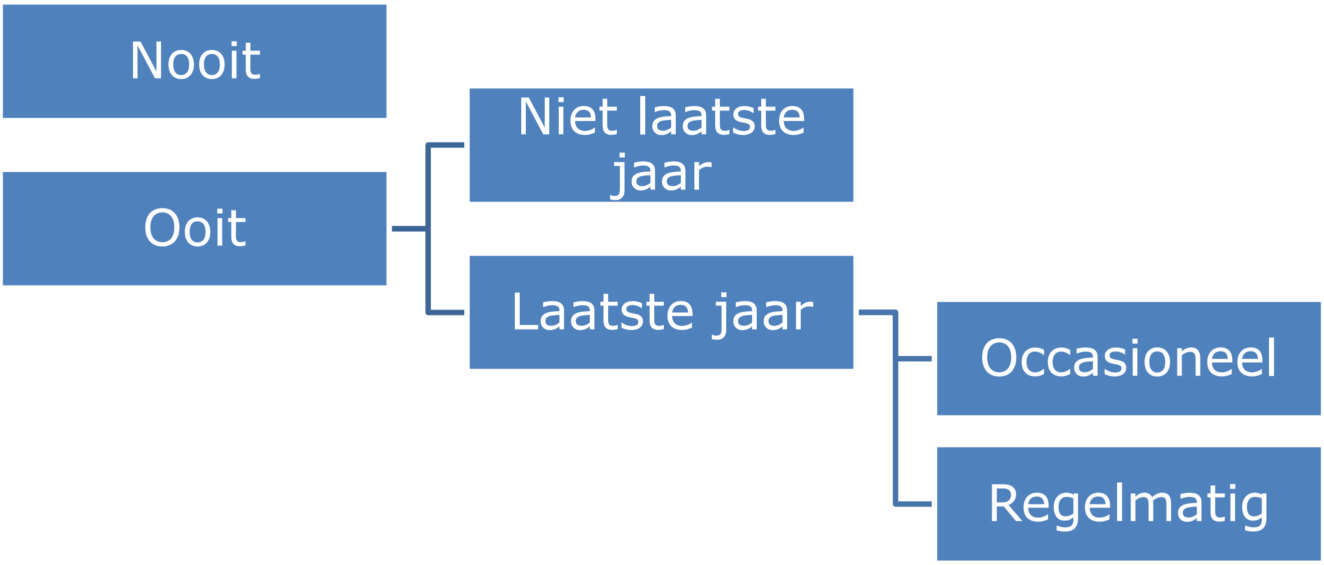
Aanvullende opmerkingen

De responscategorieën die peilen naar de frequentie waarmee een bepaald middel gebruikt wordt (gaande van nooit tot dagelijks), worden in het rapport verder opgedeeld. Het eerste onderscheid is 'nooit' versus 'ooit'. De categorie 'ooit' wordt verder opgedeeld in 'ooit, maar niet het laatste jaar' en 'gebruikt in het laatste jaar'. Ten slotte wordt de categorie 'laatste jaar' verder opgedeeld in occasioneel gebruik en regelmatig gebruik.

Occasioneel gebruik verwijst naar '1 keer per maand of minder' en 'meerdere keren per maand', m.a.w. Gebruik tijdens het afgelopen jaar, maar niet wekelijks.

Regelmatig gebruik verwijst naar '1 keer per week', 'meerdere keren per week' en 'dagelijks', m.a.w. wekelijks tot dagelijks gebruik.

[2] Het Brusselse gewest en de provincie Vlaams-Brabant werden samengevoegd voor de steekproeftrekking

Figuur 1: schematische voorstelling van de prevalentie opdelingen

Leerlingen uit de middenschool werden opgedeeld naar A-stroom en B-stroom. Besprekingen van de resultaten naar de onderwijsvormen ASO, TSO en BSO betreft enkel leerlingen uit de tweede en derde graad.

Tabak

Prevalentie en frequentie van tabak

De meerderheid van de jongeren (67,9%) heeft nog nooit tabak gerookt. Onder de 32,1% die wel ooit een sigaret hebben gerookt, heeft 25,1% nog in het jaar voor de bevraging gerookt. 13,8% rookte in de maand voor de bevraging.

De gemiddelde leeftijd waarop jongeren voor het eerst een sigaret roken, is 14,7 jaar[3]. 19,1% had vroeger dan gemiddeld (voor de leeftijd van 14) een eerste keer gerookt. Toch is er nog een substantiële groep die pas later begint met roken: 33,6% was 16 jaar of ouder bij hun eerste sigaret.

PREVALENTIE EN FREQUENTIE VAN TABAK

NOOIT	67,9%
OOIT	32,1%
LAATSTE JAAR	25,1%
LAATSTE MAAND	13,8%
GESTOPT TIJDENS LAATSTE 12 MAANDEN	9,5%
OCCASIONEEL	5,6%
REGELMATIG	9,9%
DAGELIJKS	7,0%

25,1% van de leerlingen heeft het afgelopen jaar tabak gebruikt. 9,5% geeft aan momenteel niet meer te roken, 5,6% zegt occasioneel tabak te roken. In totaal zijn 9,9% van alle leerlingen een regelmatige roker. Slechts weinig regelmatige rokers houden het bij een of enkele sigaretten per week, het merendeel (7,0% van alle leerlingen) zijn dagelijkse rokers. De meeste dagelijkse rokers roken minder dan 10 sigaretten per dag (66,3%) en 33,7% rookt meer dan 10 sigaretten per dag.

Leeftijd

Het aantal ooitrokers neemt gradueel toe tussen de drie leeftijdscategorieën. Terwijl 13,1% van de 12-14-jarigen ooit al eens tabak rookte, rookte 39,7% van de 15-16-jarigen en 58,5% van de 17-18-jarigen ooit tabak. Eenzelfde doorgetrokken stijging per leeftijdscategorie geldt ook voor het laatstejaarsgebruik en het regelmatig gebruik: 12,3% van de 15-16-jarigen en 21,9% van de oudste leerlingen zijn regelmatige rokers. Respectievelijk 8,6 en 16,2% zijn dagelijkse rokers. Zowel bij 15-16-jarigen als bij 17-18-jarigen roken meer dan de helft van de dagelijkse rokers (66,5 en 65,0%) minder dan 10 sigaretten per dag.

---

[3] Gemiddelde beginleeftijden worden berekend op de antwoorden van de groep 17-18-jarigen

TABAKSGEBRUIK NAAR LEEFTIJD	12-14	15-16	17-18
NOOIT	86,9%	60,3%	41,5%
OOIT	13,1%	39,7%	58,5%
LAATSTE JAAR	9,1%	31,8%	46,6%
LAATSTE MAAND	3,9%	17,7%	27,4%
OCCASIONEEL	2,2%	7,6%	9,3%
REGELMATIG	2,1%	12,3%	21,9%
DAGELIJKS	1,1%	8,6%	16,2%

Jongens-meisjes

Meer jongens dan meisjes hebben ooit tabak gerookt. 34,7% van de jongens heeft ooit gerookt, tegenover 29,6% van de meisjes. Voor het laatste jaar is dit respectievelijk 26,7% en 23,4%. De verschillen in het regelmatig gebruik van tabak zijn iets minder uitgesproken.

TABAKSGEBRUIK NAAR GESLACHT	Jongens	Meisjes
NOOIT	65,3%	70,4%
OOIT	34,7%	29,6%
LAATSTE JAAR	26,7%	23,4%
LAATSTE MAAND	15,8%	11,7%
OCCASIONEEL	5,1%	6,1%
REGELMATIG	11,8%	8,0%
DAGELIJKS	8,3%	5,6%

Onderwijsvormen

Er is een verschil in rookgedrag tussen leerlingen uit de A-stroom en leerlingen uit de B-stroom. In de A-stroom heeft 8,2% ooit gerookt, in de B-stroom is dit 23,1%. Verder geeft in het ASO een grote meerderheid aan nooit te hebben gerookt (68,2%), tegenover 51,3% in het TSO en 43,2% in het BSO. Onder laatstejaarsgebruikers, geven leerlingen uit het BSO vaker aan een regelmatige roker te zijn dan in de andere onderwijsvormen, namelijk 28,7%, tegenover 14,6% in het TSO en 6,1% in het ASO. 23,9% van de leerlingen in het BSO is een dagelijkse roker.

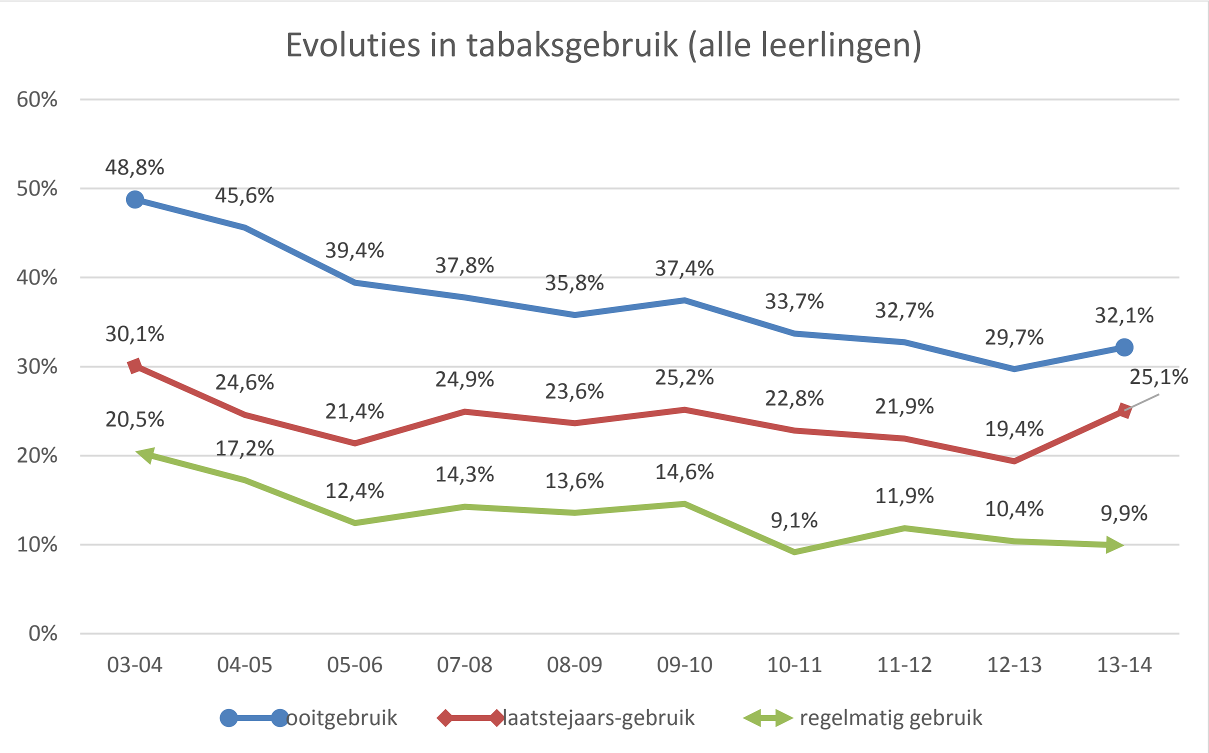
Ook rookten leerlingen uit het BSO gemiddeld vroeger hun eerste sigaret, namelijk op 14,3 jaar. Leerlingen uit het ASO rookten gemiddeld voor het eerst op 15,0 jaar en leerlingen uit het TSO op gemiddeld 14,9 jaar.

TABAKSGEBRUIK NAAR ONDERWIJSVORM

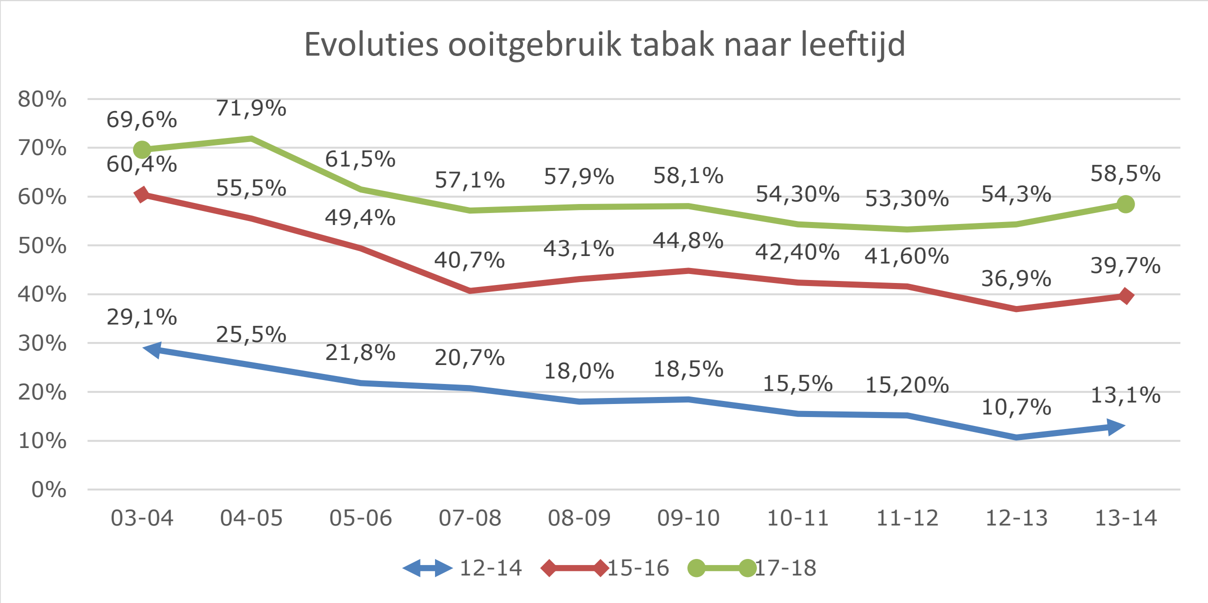
	A-stroom	B-stroom	ASO	BSO	TSO
NOOIT	91,8%	76,9%	68,2%	43,2%	51,3%
OOIT	8,2%	23,1%	31,8%	56,8%	48,7%
LAATSTE JAAR	5,0%	16,2%	25,6%	45,5%	38,2%
LAATSTE MAAND	2,1%	8,2%	13,1%	27,5%	21,6%
OCCASIONEEL	1,3%	2,9%	7,7%	6,1%	8,5%
REGELMATIG	1,0%	5,6%	6,1%	28,7%	14,6%
DAGELIJKS	0,3%	3,2%	3,0%	23,9%	10,0%

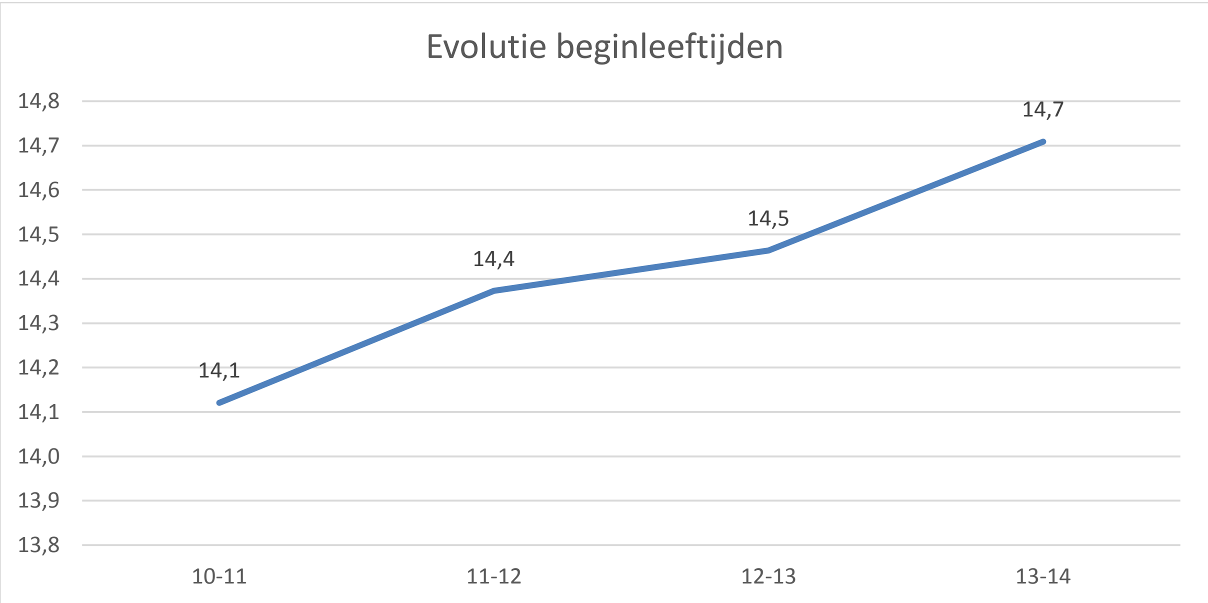
Evoluties in de prevalentie van tabak

Terwijl de voorbije drie schooljaren het ooitgebruik van tabak daalde, ligt het ooitgebruik dit schooljaar hoger. Binnen de algemene dalende trend in het ooitgebruik vertoonde eerder het schooljaar 2009/2010 een tijdelijke verhoging. Het is niet duidelijk of we dit schooljaar te maken hebben met een tijdelijk hoger resultaat binnen de algemeen dalende trend, dan wel dat we te maken hebben met een keerpunt in de daling van het ooitgebruik van tabak. Ook het laatstejaarsgebruik van tabak steeg, maar het regelmatig gebruik niet.

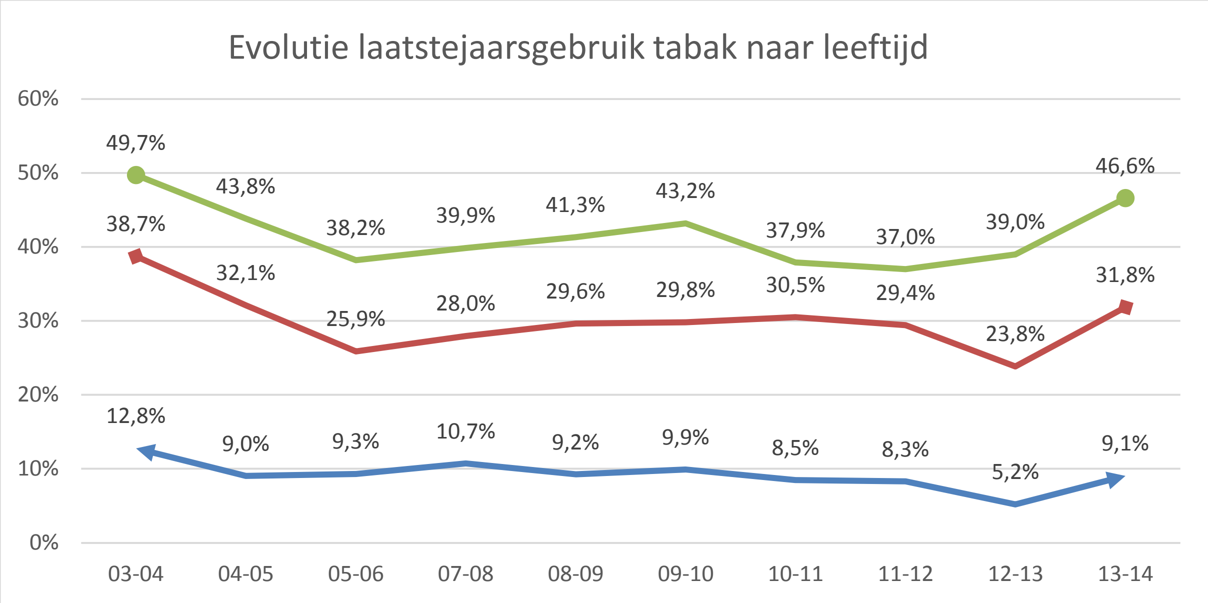

De daling in het ooitgebruik tot 2012/2013 is voornamelijk toe te schrijven aan de leeftijdsgroep van 12-14 jaar. Het is vooral in deze groep dat meer jongeren niet roken. De evoluties in de gemiddelde beginleeftijd tonen ook aan dat jongeren die beginnen met roken ouder zijn dan vroeger.

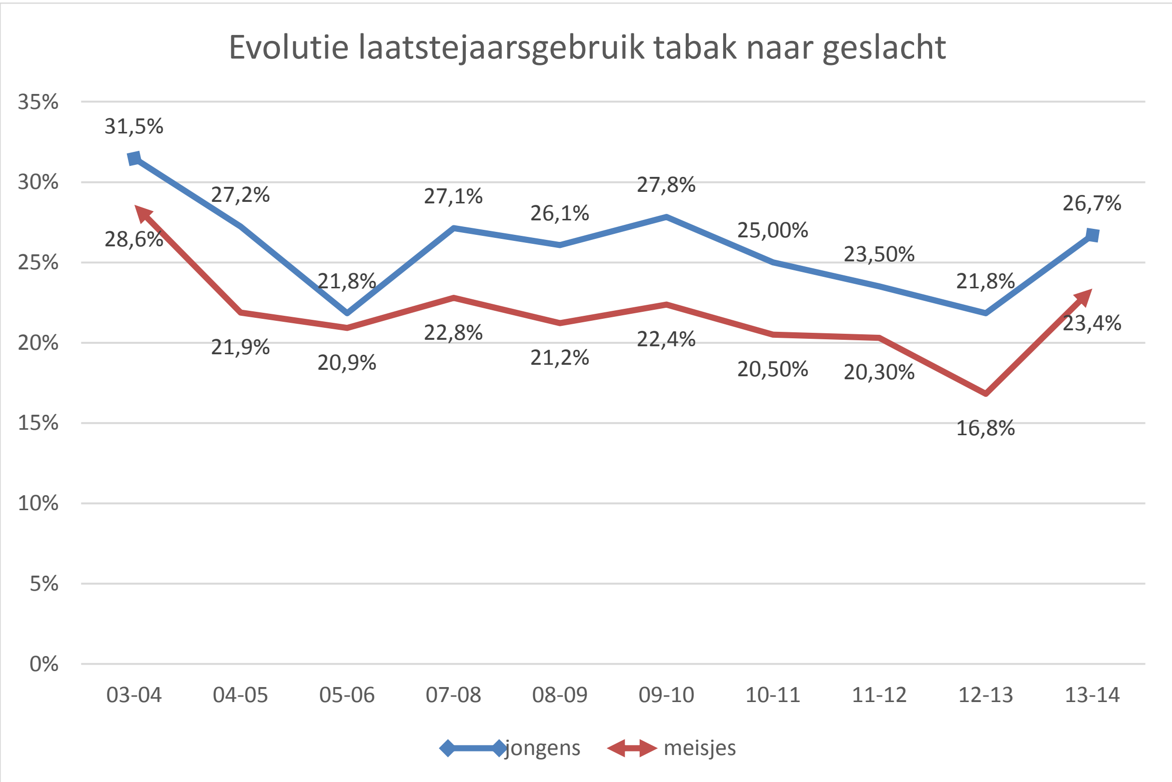

De huidige stijging in het laatstejaarsgebruik van tabak is vooral te zien bij de oudere leeftijdscategorieën 15-16-jarigen en 17-18-jarigen.

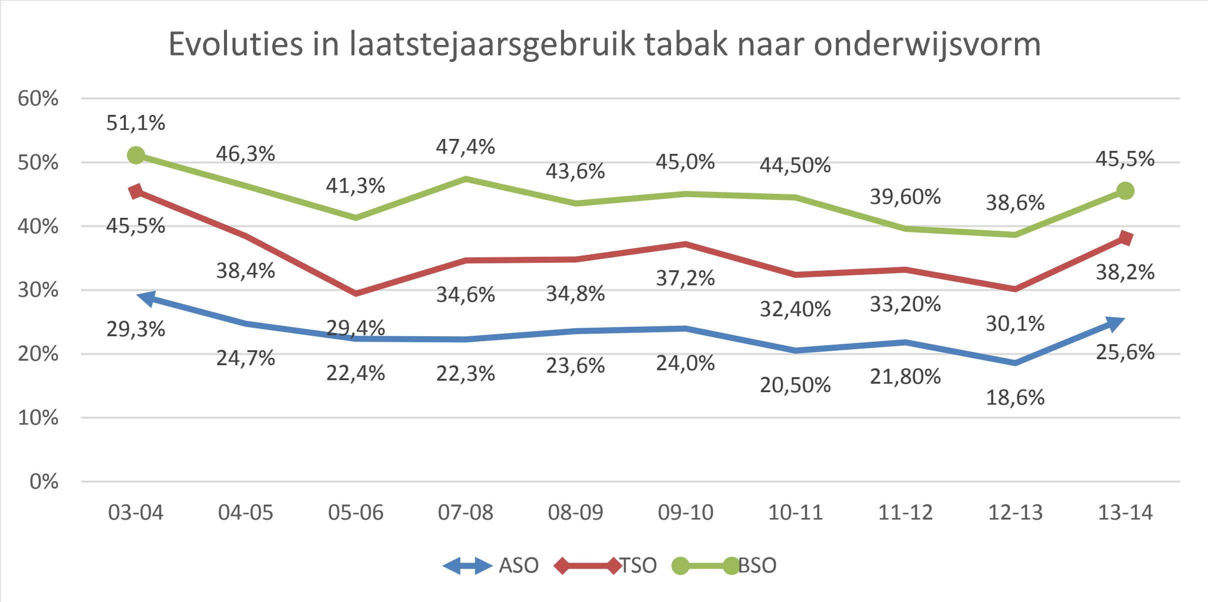

Er zijn geen verschillen tussen jongens en meisjes in de evoluties van het laatstejaarsgebruik van tabak. Het verschil tussen en van meisjes blijft gelijklopend, met uitzondering van het schooljaar 2005/2006.

Het tabaksgebruik is steeds hoger bij het BSO dan bij de andere onderwijsvormen. Binnen het BSO lag het laatstejaarsgebruik van tabak tijdens de schooljaren 2011/2012 en 2012/2013 lager, maar

met 45,5% in 2013/2014 wordt opnieuw het niveau van voordien behaald. De resultaten voor het TSO leunen dichter aan bij het BSO dan het ASO.

Tabaksgebruik en de wetgeving

Prevalentie naar wettelijke leeftijd

Hoewel de verkoop van tabak aan jongeren onder de 16 jaar verboden is, geeft 18,7% van de -16-jarigen aan ooit te hebben gerookt. Meer dan de helft van hen (13,7%) rookte het laatste jaar. 4,3% van de jongeren onder de 16 jaar is een regelmatige roker. Het verschil tussen -16 jaar en 16+ is evenwel groot.

TABAKSGEBRUIK NAAR WETTELIJKE LEEFTIJD

	- 16	16 +
NOOIT	81,3%	47,4%
OOIT	18,7%	52,6%
LAATSTE JAAR	13,7%	42,3%
LAATSTE MAAND	6,6%	24,6%
OCCASIONEEL	3,0%	9,5%
REGELMATIG	4,3%	18,5%
DAGELIJKS	2,6%	13,6%

Kennis van de wetgeving

Van de jongeren onder de 16 jaar is 69,8% op de hoogte dat de verkoop van tabaksproducten onder de 16 jaar verboden is. Bij de leerlingen boven de 16 jaar is de wetgeving beter gekend: 83,8% is op de hoogte van de tabakswetgeving.

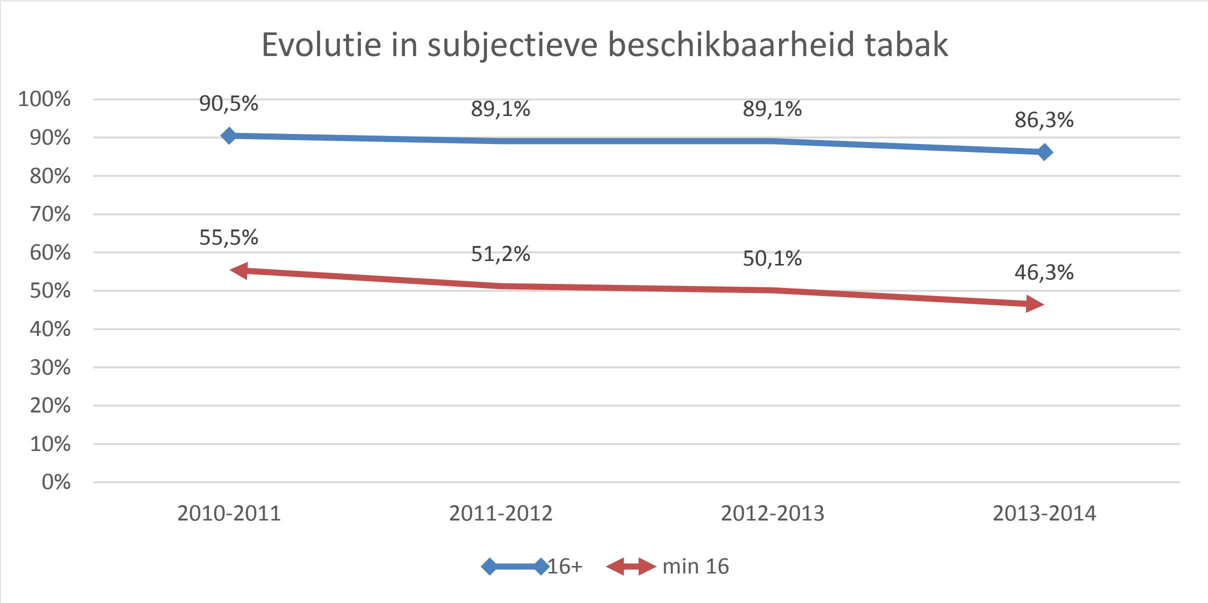
Tabak in de leefwereld van jongeren

Gezien de gemiddelde beginleeftijd, is het niet verwonderlijk dat tabak deel uitmaakt van de leefwereld van 12-14-jarigen: 48,4% zegt minstens 1 vriend te hebben die rookt. Bij 15-16-jarigen heeft 85,7% minstens 1 vriend die rookt en bij 17-18-jarigen is dit 92,8%. Bij de oudere leerlingen kan men eerder kijken naar hoeveel vrienden dan wel roken. Bij 17,5% van de 15-16-jarigen rookt meer dan de helft van de vriendenkring, bij 17-18-jarigen is dit 28,3%.

Er is een sterke link tussen het eigen tabaksgebruik en het aantal vrienden dat rookt. Van de jongeren die nog nooit tabak hebben gerookt, heeft 41,7% ook geen enkele vriend die rookt. Van degene die wel ooit hebben gerookt, is dit slechts 3,5%. Van de jongeren die geen huidige roker zijn (jongeren die niet tijdens het laatste jaar hebben gerookt of aangeven niet langer te roken), geeft 7,7% aan dat meer dan de helft van hun vriendengroep rookt. Bij occasionele rokers stijgt dit aantal tot 26,9% en bij regelmatige rokers tot 61,8%.

Subjectieve beschikbaarheid van tabak

46,3% van de jongeren onder de 16 jaar zegt gemakkelijk aan tabak te kunnen geraken. 39,2% zegt niet aan tabak te kunnen geraken. Tijdens de voorbije vier schooljaren geven minder jongeren onder de 16 aan gemakkelijk aan tabak te geraken. Opvallend geven er voor het huidige schooljaar ook iets minder jongeren die 16 jaar of ouder zijn aan gemakkelijk aan tabak te geraken.

Alcohol

Prevalentie en frequentie van alcohol

Alcohol is het enige genotsmiddel dat door de meerderheid van de jongeren ooit gebruikt wordt. 65,4% van alle leerlingen heeft ooit alcohol gedronken en 58,3% dronk ook het afgelopen jaar. Toch dronk 34,6% van alle jongeren nog nooit alcohol. Bij de 17-18-jarigen geeft 10,2% aan nog nooit alcohol te hebben gedronken.

De gemiddelde beginleeftijd voor alcohol is 14,1jaar[4]. 41,4% van de 12-14-jarigen heeft ooit al eens alcohol gedronken en 13,3% dronk tijdens de laatste maand. Aan het einde van het secundaire onderwijs heeft de meerderheid van de leerlingen ooit alcohol gedronken (89,8% van de 17-18-jarigen) en dronk 72,6% tijdens de laatste maand.

PREVALENTIE VAN ALCOHOLGEBRUIK

nooit	ooit	laatste jaar	laatste maand	occasioneel	regelmatig
34,6%	65,4%	58,3%	41,3%	44,3%	13,8%

Bier is nipt de vaakst gekozen drank bij jongeren. 55,2% van de jongeren heeft ooit bier gedronken tegenover 52,5% die ooit wijn en 43,3% die ooit sterkedrank heeft gedronken. Bier wordt vaker regelmatig gedronken dan wijn of sterkedrank: 10,6% van de jongeren drinkt regelmatig bier, terwijl wijn net als andere soorten alcohol door minder dan 4% van de jongeren regelmatig wordt gedronken.

Van alle jongeren was 35,3% ooit al eens dronken en heeft 34,3% ooit aan bingedrinken gedaan[5]. 14,9% van de jongeren geeft aan maandelijks te bingedrinken. Regelmatig dronken zijn of bingedrinken komt beperkt voor: 2,1% van de jongeren geeft aan regelmatig dronken te zijn en 3,6% van de jongeren geeft aan wekelijks te bingedrinken.

PREVALENTIE VAN DRONKENSCHAP

nooit	ooit	laatste jaar	regelmatig
64,7%	35,3%	27,4%	2,1%

PREVALENTIE VAN BINGEDRINKING

nooit	ooit tot minder dan maandelijks	maandelijks tot dagelijks
65,7%	19,3%	14,9%

[4] Berekend op de gemiddelde beginleeftijden van 17-18-jarigen
[5] Definitie bingedrinken = vier glazen alcohol (voor meisjes) of zes glazen alcohol (voor jongens) drinken binnen een tijdsspanne van twee uur

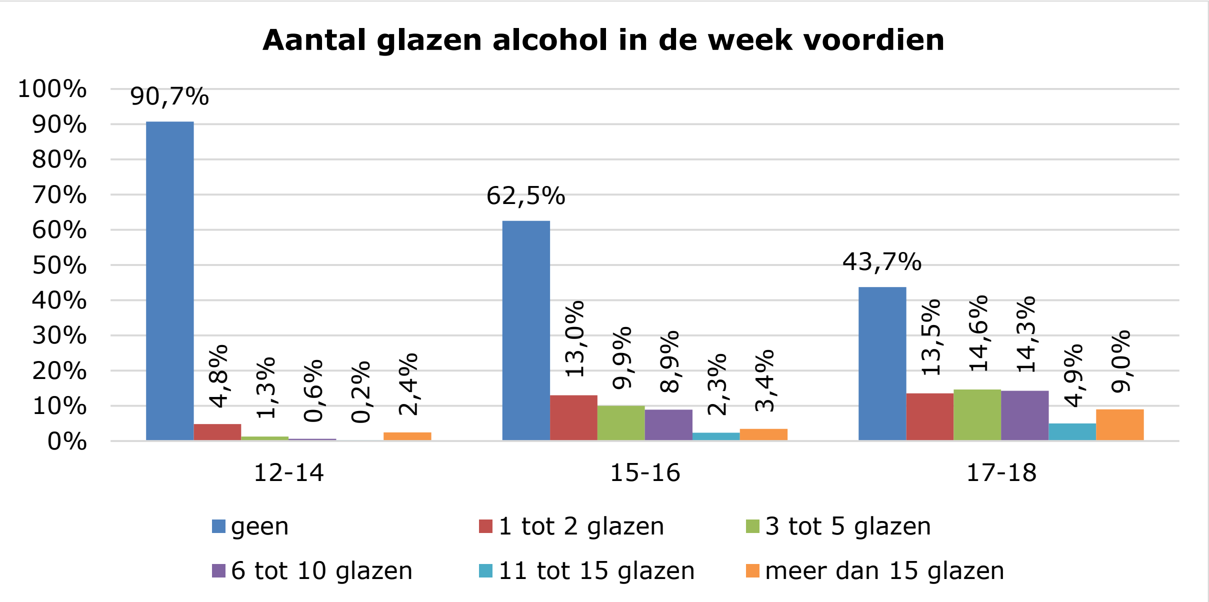
Leeftijd

Terwijl minder dan de helft van de 12-14-jarigen ooit al eens alcohol heeft gedronken (41,4%), heeft de meerderheid (80,8%)van de 15-16-jarigen ooit alcohol gedronken. Bij de 17-18-jarigen heeft 89,8% ooit alcohol gedronken en dronk 72,6% in de maand voor de bevraging. 34,9% van de 17-18-jarigen drinkt regelmatig alcohol. Het dagelijks gebruik van alcohol komt beperkt voor: 0,2% geeft aan dagelijks alcohol te drinken.

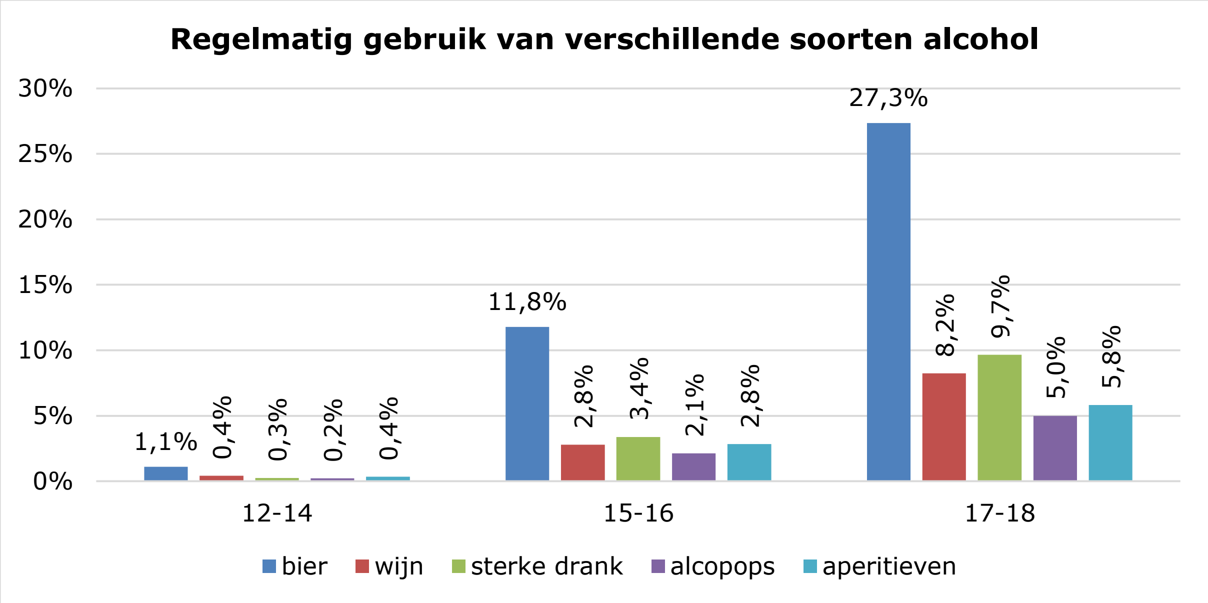
ALCOHOLGEBRUIK NAAR LEEFTIJD

	nooit	ooit	laatste jaar	laatste maand	occasioneel	regelmatig
12-14	58,6%	41,4%	30,7%	13,3%	28,6%	1,8%
15-16	19,2%	80,8%	76,0%	57,2%	60,6%	15,2%
17-18	10,2%	89,8%	86,3%	72,6%	51,8%	34,9%

Terwijl de overgrote meerderheid, 90,7%, van de 12-14-jarigen geen alcohol dronk in de week voor de bevraging, is dit nog maar 43,7% bij 17-18-jarigen. Bij de twee oudere groepen zien we niet alleen dat meer jongeren in de week voordien alcohol hadden gedronken, maar ook dat 17-18-jarigen meer glazen alcohol hadden gedronken dan 15-16-jarigen. Bij de 15-16-jarigen dronk 24,5% meer dan 2 glazen alcohol in die week en bij de 17-18-jarigen is dit 42,8%. 9,0% van de 17-18-jarigen gaf zelfs aan meer dan 15 glazen alcohol te hebben gedronken in de week voor de bevraging.

In de jongste leeftijdscategorie hebben jongeren vooral ooit bier (29,2%) of wijn (30,1%) gedronken. Bij de oudere leerlingen komt daar ook sterkedrank bij. Bier blijft de drank die het vaakst regelmatig wordt gedronken door jongeren. 8,2% van de 17-18-jarigen drinkt ook regelmatig wijn en 9,7% drinkt regelmatig sterkedrank.

Hoe ouder de jongeren, hoe meer jongeren ooit al eens dronken waren of aan bingedrinking hebben gedaan. Van alle 12-14-jarigen was 8,6% ooit dronken. Bij 15-16-jarigen is dit 46,0% (waarvan 36,2% nog het laatste jaar) en bij 17-18-jarigen 71,7% (waarvan 58,6% nog het laatste jaar). Evengoed zegt 10,9% van de 17-18-jarigen ooit wel dronken te zijn geweest, maar niet meer in het afgelopen jaar. Bij de oudste leerlingen is 1 op 20 regelmatig dronken.

PREVALENTIE VAN DRONKENSCHAP

	ooit	laatste jaar	Regelmatig
12-14	8,6%	4,9%	0,3%
15-16	46,0%	36,2%	1,9%
17-18	71,7%	58,6%	6,1%

7,6% van de 12-14-jarigen deed ooit aan bingedrinken, net als 47,9% van de 15-16-jarigen en 66,9% van de 17-18-jarigen. Bij de oudste groep jongeren geeft 34,4% aan maandelijks te bingedrinken, 11,2% geeft aan elke week te bingedrinken. Dit cijfer ligt hoger dan het aantal 17-18-jarigen dat aangeven wekelijks dronken te zijn.

PREVALENTIE VAN BINGEDRINKING

	nooit	Ooit tot minder dan maandelijks	maandelijks tot dagelijks
12-14	92,4%	6,3%	1,3%
15-16	52,1%	27,9%	19,9%
17-18	33,1%	32,5%	34,4%

Jongens-meisjes

Meer jongens dan meisjes hebben ooit alcohol gedronken. 67,5% van de jongens heeft ooit al alcohol gedronken, tegenover 63,3% van de meisjes. Ook drinken meer jongens regelmatig alcohol (17,2%) dan meisjes (10,2%).

ALCOHOLGEBRUIK NAAR GESLACHT

	nooit	ooit	laatste jaar	laatste maand	occasioneel	regelmatig
JONGENS	32,5%	67,5%	59,4%	42,0%	42,0%	17,2%
MEISJES	36,7%	63,3%	57,2%	40,5%	46,7%	10,2%

Meer jongens dronken een hoger aantal glazen in de week voor de bevraging dan meisjes: 16,1% van de jongens dronk meer dan 5 glazen in de week vooraf, terwijl dit bij meisjes 9,2% bedraagt.

Meer jongens dan meisjes geven aan het voorbije jaar dronken te zijn geweest (29,8% jongens tegenover 24,8% meisjes). 16,8% van de jongens geeft aan maandelijks te bingedrinken tegenover 13,1% van de meisjes.

Onderwijsvormen

Bij jongeren in de middenschool geven meer jongeren uit de B-stroom aan ooit al eens alcohol te hebben gedronken (42,5%) dan jongeren uit de A-stroom (33,0%).

Tussen de onderwijsvormen voor de tweede en derde graad liggen de significante verschillen niet zozeer in de prevalentie van het alcoholgebruik, maar wel in de frequentie van alcohol drinken. In het ASO is er een kleinere groep regelmatige drinkers (15,1%) dan in het BSO (21,8%) en het TSO (25,9%).

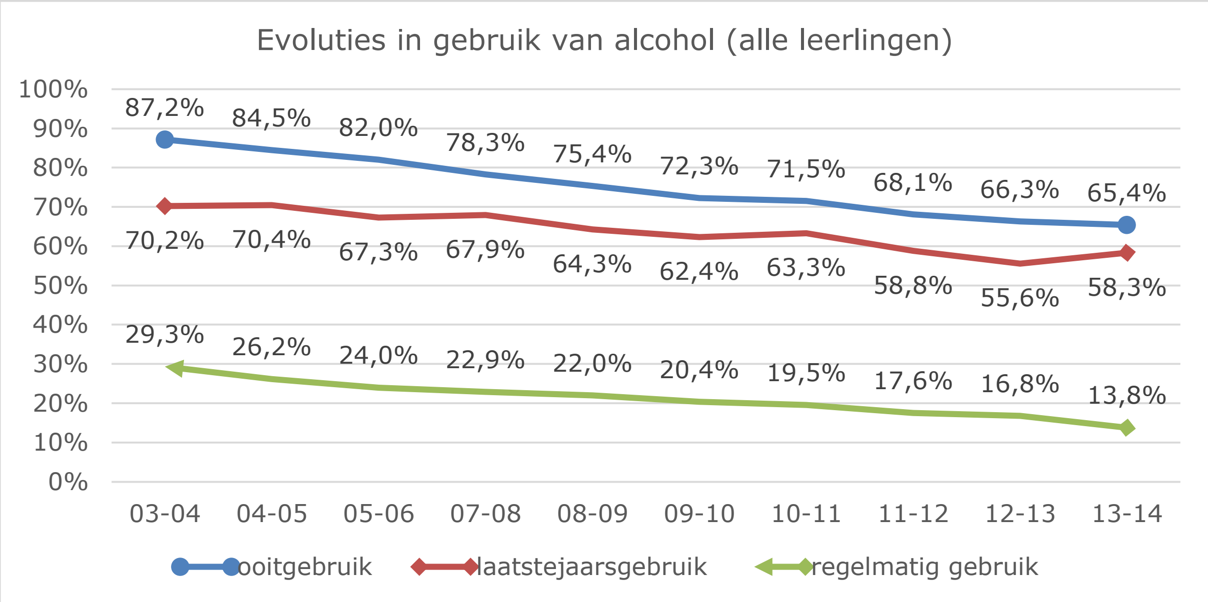
Minder jongeren uit het ASO geven aan tijdens het laatste jaar dronken te zijn geweest (34,8%) dan jongeren uit het BSO (41,3%) en TSO (45,2%). In het ASO geven 18,5% van de jongeren aan maandelijks te bingedrinken. In het BSO is dit 24,7% en in het TSO 25,2%.

ALCOHOLGEBRUIK NAAR ONDERWIJSVORM

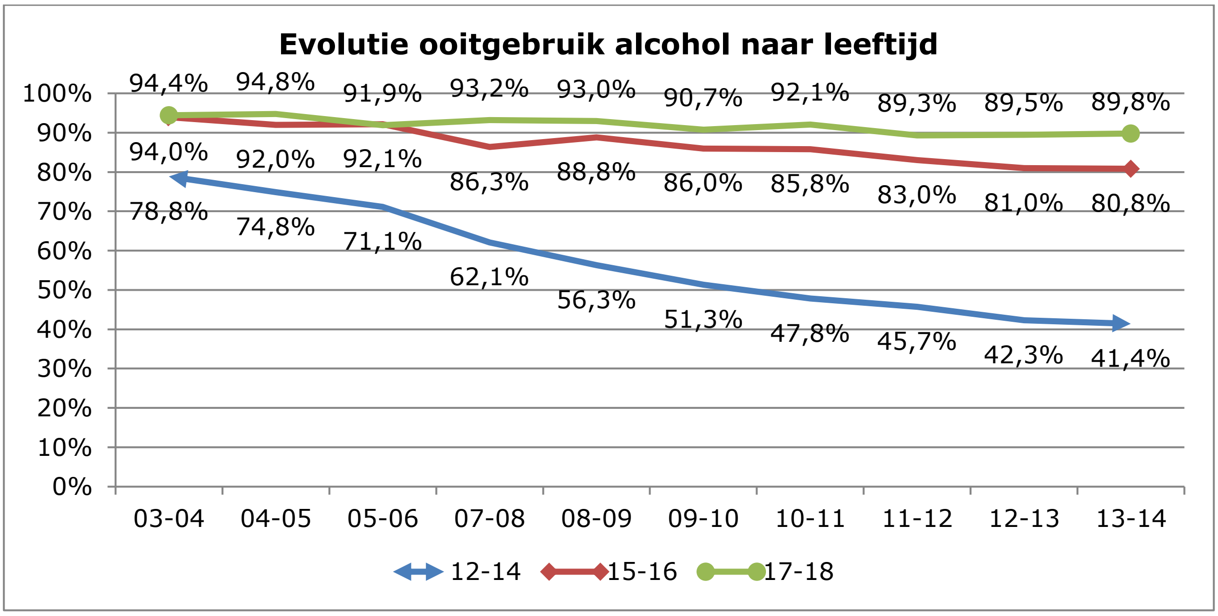
	nooit	ooit	laatste jaar	laatste maand	occasioneel	regelmatig
A-STROOM	67,0%	33,0%	21,7%	7,1%	20,7%	0,8%
B-STROOM	57,5%	42,5%	28,2%	14,6%	25,1%	2,2%
ASO	20,5%	79,5%	75,5%	55,9%	60,2%	15,1%
BSO	21,3%	78,7%	72,3%	52,6%	50,8%	21,8%
TSO	15,6%	84,4%	79,7%	64,2%	53,8%	25,9%

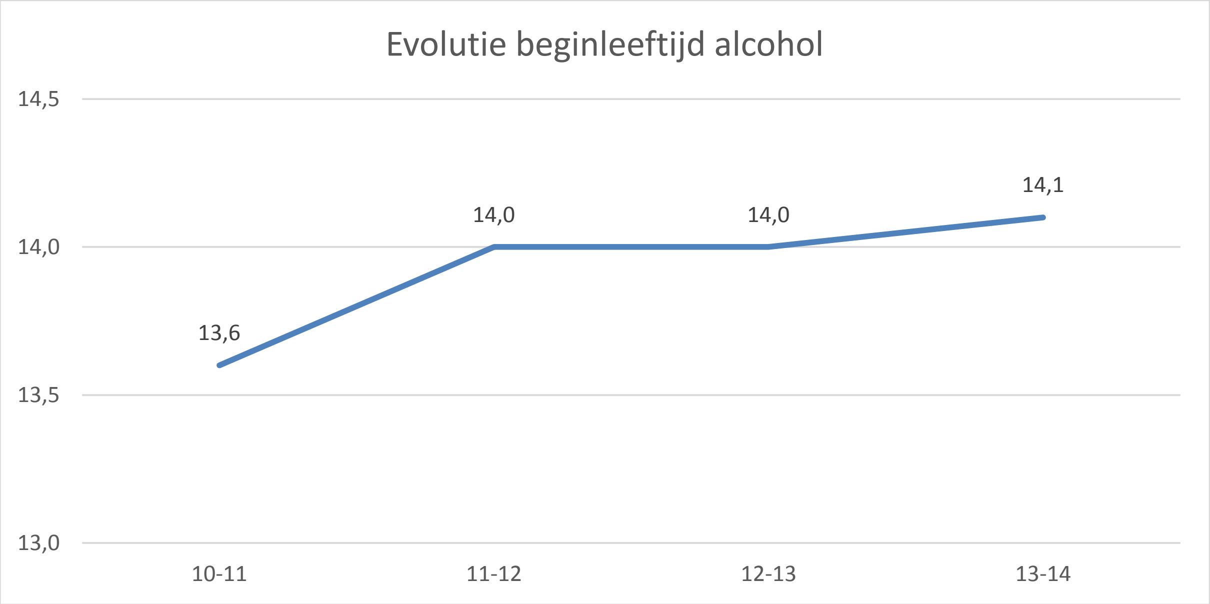
Evoluties in alcoholgebruik

De laatste tien jaar daalde zowel het ooitgebruik als het laatstejaars- en regelmatig gebruik. Ook voor dit schooljaar ligt met 13,8% regelmatige gebruikers het percentage lager dan het jaar voorheen. Dit is meer dan een halvering ten opzichte van de 29,3% jongeren die regelmatig alcohol dronk tijdens het schooljaar 2003/2004. Dit jaar zie we voor het eerst een lichte stijging in het laatstejaarsgebruik.

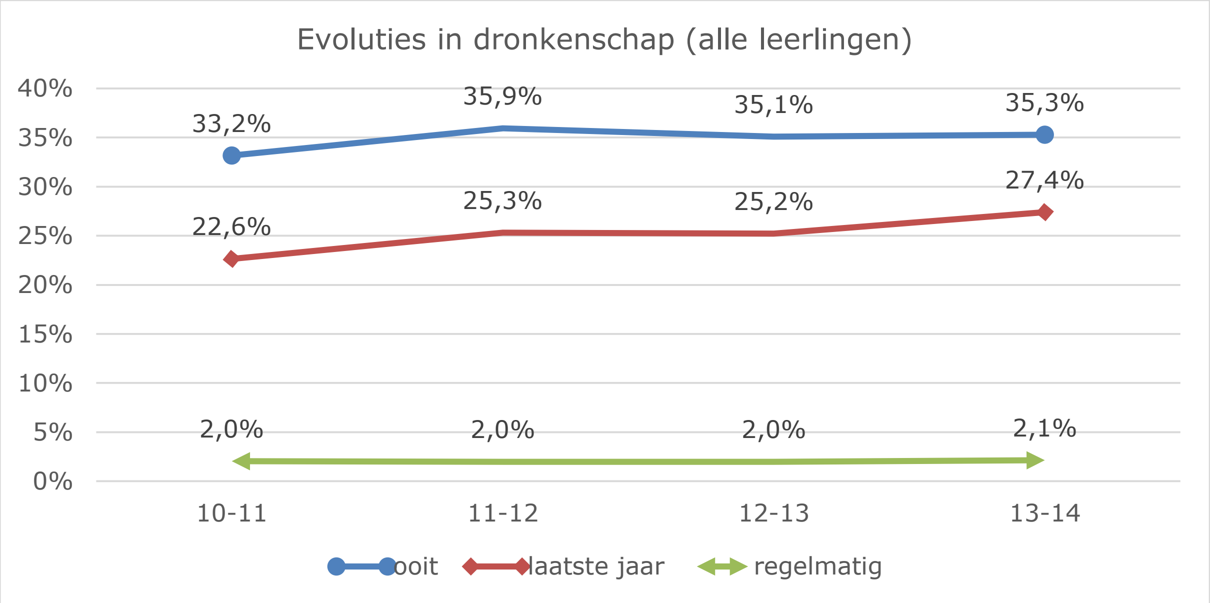

De sterke daling in het ooitgebruik en het laatstejaarsgebruik is voornamelijk toe te wijzen aan een sterke daling van het alcoholgebruik bij de jongste leerlingen. Bij mondjesmaat daalt ook het ooitgebruik bij de groep 15-16-jarigen. De cijfers wijzen erop dat meer en meer jongeren hun eerste glas alcohol pas op latere leeftijd drinken. De gemiddelde beginleeftijd schoof de voorbije 4 jaar op van 13,6 jaar naar 14,1.

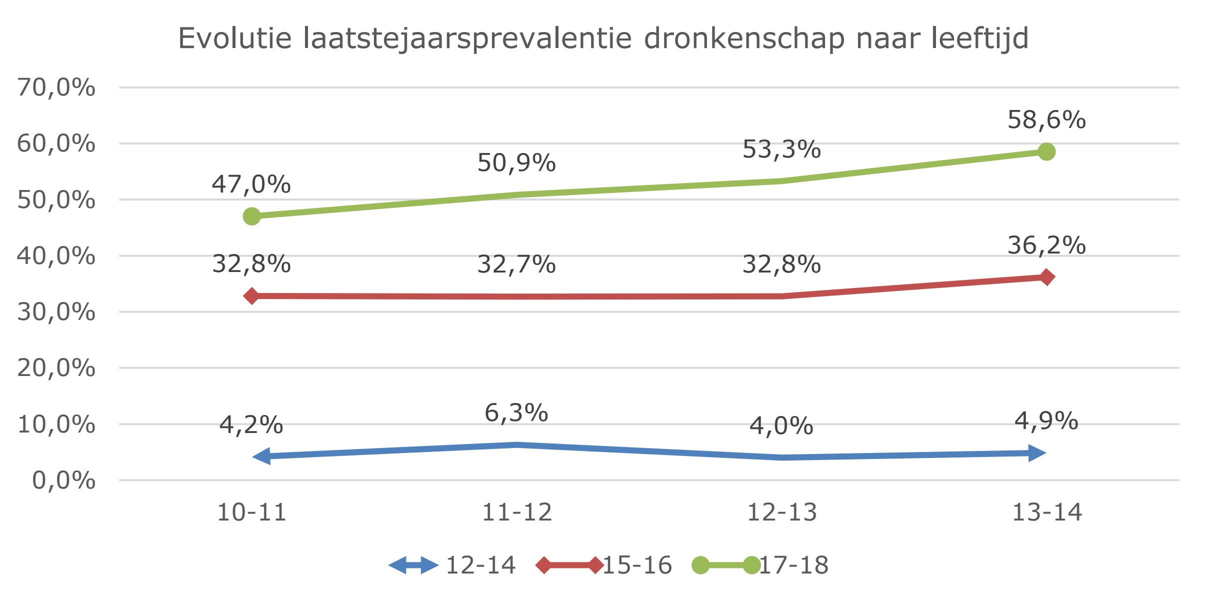

De evoluties in de prevalentie van dronkenschap bij jongeren van de voorbije vier jaar toont geen veranderingen. De prevalentie van ooit dronken zijn schommelt rond de 35% en de laatstejaarsprevalentie rond 25%. Het regelmatig dronken zijn, komt beperkt voor.

Naar laatstejaarsprevalentie is er wel een voorzichtige stijging te zien bij de groep 17-18-jarigen. Bij 15-16-jarigen steeg de laatstejaarsprevalentie met 3% in het laatste schooljaar 2013/2014. Verdere bevragingen zullen duidelijk maken waar deze trend heen gaat.

Alcohol in de belevingswereld van jongeren

Motieven om al dan niet alcohol te drinken

De meeste leerlingen die nooit alcohol hebben gedronken, zeggen dit niet te doen omdat men alcohol niet nodig heeft (72,9%), omdat ze alcohol ongezond vindt (48,5%) en omdat alcohol drinken voor hun leeftijd verboden is (44,8%).

Meeste genoemde motieven om geen alcohol te drinken	
12-14-jarigen: - *Omdat ik geen alcohol nodig heb (74,1%)* - *Omdat alcohol voor mijn leeftijd verboden is (54,4%)* - *Omdat alcohol drinken ongezond is (51,6%)* *15-16-jarigen:* - *Omdat ik geen alcohol nodig heb (71,2%)* - *Omdat alcohol drinken ongezond is (41,1%)* - *Omdat alcohol gevaarlijk is (36,6%)* *17-18-jarigen:* - *Omdat ik geen alcohol nodig heb (65,8%)* - *Omdat alcohol gevaarlijk is (37,5%)* - *Omdat alcohol dronken ongezond is (35,3%)* *Jongens:* - *Omdat ik geen alcohol nodig heb (67,5%)* - *Omdat ik sportief ben (45,2%)* - *Omdat alcohol drinken ongezond is (45,0%)* *Meisjes:* - *Omdat ik geen alcohol nodig heb (77,9%)* - *Omdat alcohol drinken ongezond is (51,8%)*	*A-stroom:* - *Omdat ik geen alcohol nodig heb (76,2%)* - *Omdat alcohol op mijn leeftijd verboden is (57,7%)* - *Omdat alcohol drinken ongezond is (53,5%)* *B-stroom:* - *Omdat ik geen alcohol nodig heb (60,0%)* - *Omdat alcohol op mijn leeftijd verboden is (46,7%)* - *Omdat alcohol drinken ongezond is (44,9%)* *ASO:* - *Omdat ik geen alcohol nodig heb (76,3%)* - *Omdat alcohol drinken ongezond is (48,4%)* - *Omdat alcohol gevaarlijk (37,6%)* *BSO:* - *Omdat ik geen alcohol nodig heb (67,1%)* - *Omdat alcohol drinken ongezond is (37,6%)* - *Omdat alcohol gevaarlijk (43,9%)* *TSO:* - *Omdat ik geen alcohol nodig heb (66,8%)* - *Omdat alcohol drinken ongezond is (36,3%)*

- Omdat alcohol drinken op mijn leeftijd verboden is (47,6%)	- Omdat ik sportief ben (35,9%)

De meest vermelde motieven om wel alcohol te drinken zijn met stip voor de gezelligheid met vrienden (72,6%) en omdat men er zin in had (49,8%).

Meeste genoemde motieven om alcohol te drinken	
12-14-jarigen: - *Voor de gezelligheid met vrienden (44,8%)* - *Uit nieuwsgierigheid (40,9%)* - *Omdat het me werd aangeboden (34,2%)* *15-16-jarigen:* - *Voor de gezelligheid met vrienden (80,6%)* - *Omdat ik er zin in had (53,5%)* - *Omdat het me werd aangeboden (35,4%)* - *17-18-jarigen:* - *Voor de gezelligheid met vrienden (88,0%)* - *Omdat ik er zin in had (63,5%)* - *Om te ontspannen (43,6%)* *Jongens:* - *Voor de gezelligheid met vrienden (70,8%)* - *Omdat ik er zin in had (46,7%)* - *Omdat het me werd aangeboden (33,7%)* *Meisjes:* - *Voor de gezelligheid met vrienden (74,7%)* - *Omdat ik er zin in had (53,2%)* - *Omdat het me werd aangeboden (37,1%)*	*A-stroom:* - *Uit nieuwsgierigheid (43,0%)* - *Voor de gezelligheid met vrienden (34,3%)* - *Omdat het me werd aangeboden (31,8%)* *B-stroom:* - *Voor de gezelligheid met vrienden (32,9%)* - *Omdat ik er zin in had (30,6%)* - *Uit nieuwsgierigheid (29,4%)* *ASO:* - *Voor de gezelligheid met vrienden (80,3%)* - *Omdat ik er zin in had (46,7%)* - *Omdat het me werd aangeboden (33,7%)* *BSO:* - *Voor de gezelligheid met vrienden (70,8%)* - *Omdat ik er zin in had (54,3%)* - *Om te ontspannen (29,8%)* *TSO:* - *Voor de gezelligheid met vrienden (84,4%)* - *Omdat ik er zin in had (59;0%)* - *Omdat het me werd aangeboden (37,7%)*

12 tot 15% van alle jongeren geeft aan alcohol te drinken om zich goed te voelen, om hun zorgen te vergeten of om dronken te worden. Nog eens 6,8% drinkt tegen de verveling. Deze motieven kunnen wijzen op een verhoogd risicogedrag.

Negatieve ervaringen na het drinken van alcohol

Bijna de helft van de jongeren die het laatste jaar alcohol dronk, had een slechte ervaring na het drinken van alcohol. Voor de meesten bleef dit beperkt tot misselijk worden. 45,9% van alle jongeren die het afgelopen jaar alcohol dronken, werden hierdoor misselijk. Dat teveel alcohol al eens kan leiden tot een ruzie of een gevecht, ondervond 12,6% van de laatstejaarsgebruikers. 7,0% van de jongeren had seksueel contact waar men achteraf spijt van had. 7,4% beschadigde al eens eigendommen onder de invloed van alcohol. In de problemen komen op school of met de politie ten gevolge van alcohol bleef beperkt.

Doordat meer jongens regelmatig drinken, ervaren ze ook meer negatieve ervaringen na het drinken dan meisjes. In het bijzonder kwamen meer jongens in de problemen met de politie (5,2% jongens tegenover 1,9% meisjes), beschadigden ze eigendommen (10,7% jongens tegenover 3,8% meisjes) en waren ze vaker betrokken bij een ruzie of gevecht (16,1% jongens tegenover 8,9% meisjes).

9,2% van de jongeren uit het ASO geven aan minstens 1 keer betrokken te zijn geraakt in een ruzie of gevecht na het drinken van alcohol, tegenover 13,9% van de jongeren in het TSO en 21,9% van de jongeren in het BSO.

Alcohol in de vriendenkring

Gezien de gemiddelde beginleeftijd van alcohol, is het niet verwonderlijk dat alcohol deel uitmaakt van de leefwereld van 12-14-jarigen: 57,2% heeft minstens 1 vriend die alcohol drinkt. Bij de oudere leerlingen heeft de overgrote meerderheid minstens 1 vriend die alcohol drinkt en kan men eerder kijken naar hoeveel vrienden dan drinken. De ruime meerderheid heeft een vriendengroep waar meer dan de helft van alle vrienden alcohol drinkt (63,3% bij 15-16-jarigen en 81,4% bij 17-18-jarigen). 19,5% van de 15-16-jarigen en 34,1% van de 17-18-jarigen heeft een vriendenkring waar meer dan de helft van de vriendenkring minstens 1 keer per maand dronken is.

Alcohol, de wetgeving en de gezondheidsrichtlijnen

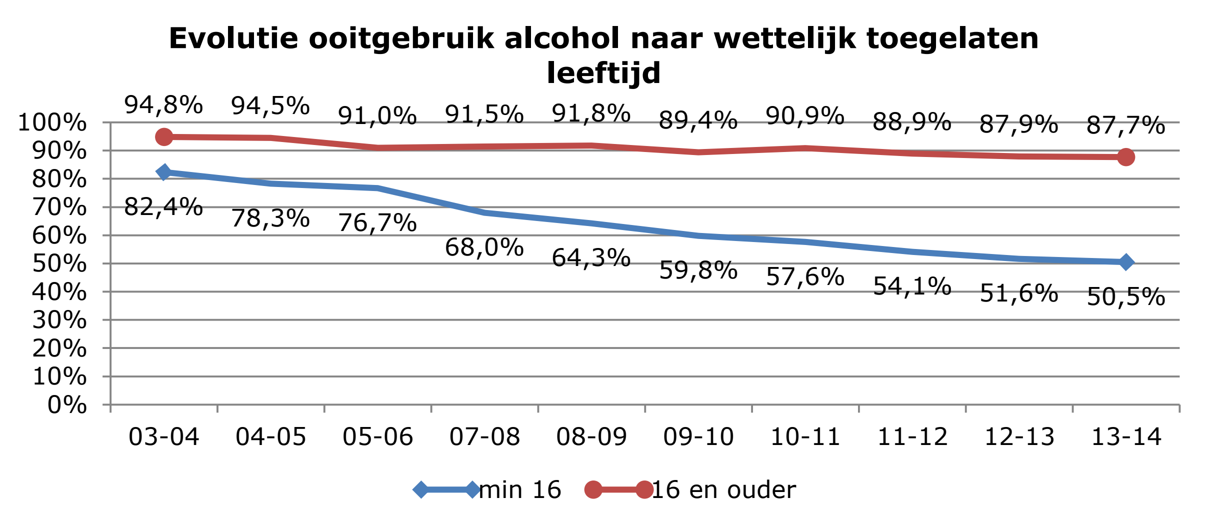
Alcohol bij jongeren onder de 16 jaar

De VAD-richtlijn voor alcoholgebruik onder de 16 jaar is, conform de wetgeving, geen alcoholgebruik. Toch heeft 50,5% van de min-16-jarigen ooit alcohol gedronken en dronk 36,5% het laatste jaar.

PREVALENTIE VAN ALCOHOLGEBRUIK

	nooit	ooit	laatste jaar	laatste maand	occasioneel	regelmatig
MIN 16	49,5%	50,5%	41,0%	22,2%	36,9%	3,9%
16 EN OUDER	12,3%	87,7%	84,2%	69,8%	55,6%	28,7%

Sinds het schooljaar 2003/2004 is er een sterke daling van het aantal jongeren onder de 16 jaar die ooit al eens alcohol hebben gedronken. Terwijl bij de eerste meting de grote meerderheid al eens alcohol had gedronken, is dit voor het schooljaar 2013/2014 gedaald tot 50,5%.

Van de jongeren onder de 16 jaar die geen alcohol drinken, geeft 51,7% aan dit niet te doen omdat alcohol nog verboden is voor hen. Sinds het schooljaar 2007/2008 is er een stijgend aantal jongeren onder de 16 jaar die deze reden aangeven als motivatie om geen alcohol te drinken.

Alcohol bij jongeren 16 jaar en ouder

De VAD-richtlijn voor verantwoord alcoholgebruik bij jongeren tussen de 16 en 18 jaar stelt dat jongeren slechts op maximum 2 gelegenheden per week alcohol mogen drinken en dat men per gelegenheid niet meer dan 2 (1 à 2 voor meisjes) standaardglazen[6] alcohol mag drinken. Dit mag

[6] Een standaardglas bevat 10 gram alcohol. Het volume van een standaardglas wordt bepaald door het volume procent van de desbetreffende drank.

ook geen wekelijkse gewoonte zijn. In onze steekproef geeft 28,7% van de jongeren van 16 jaar en ouder aan elke week alcohol te drinken. 27,6% dronk in de week voor de bevraging meer dan 4 glazen alcohol.

Bijkomend is het voor 16- en 17-jarigen bij wet enkel toegelaten bier en wijn te drinken. Toch dronk 40,4% van alle minderjarigen ooit al eens sterkedrank en dronk 30,8% het laatste jaar sterkedrank. Bij jongeren tussen 12-14 jaar is sterkedrank minder courant: 7,8% dronk het laatste jaar sterkedrank. Bij 15-16-jarigen stijgt dit tot 44,3% en bij 17-jarigen tot 67,7%. Wel wordt sterkedrank hoofdzakelijk occasioneel gedronken: 0,3% van de 12-14 jarigen, 3,4% van de 15-16-jarigen en 9,7% van de 17-18-jarigen drinken regelmatig sterkedrank.

Beschikbaarheid van alcohol

58,4% van de jongeren onder de 16 jaar zegt gemakkelijk aan bier of wijn te kunnen geraken. 28,0% zegt resoluut niet aan alcohol te kunnen geraken. Gezien de huidige wetgeving, is dit een laag cijfer.

Kennis van de wetgeving

De overgrote meerderheid van de jongeren is op de hoogte van de alcoholwetgeving. 95,7% van de jongeren onder de 16 weet dat de verkoop en het schenken van bier en wijn verboden is onder de 16 jaar en 91,0% weet dat de verkoop en het schenken van sterkedrank verboden is onder de 18 jaar. Bij jongeren van 16 jaar en ouder stijgen deze cijfers tot respectievelijk 97,3% en 95,3%.

Psychoactieve medicatie

Prevalentie en frequentie van psychoactieve medicatie

In de enquête werd het gebruik van drie psychoactieve medicijnen bevraagd, namelijk slaap- en kalmeringsmiddelen, ADHD-medicatie en opwekmiddelen. Van deze drie werden slaap- en kalmeringsmiddelen het vaakst door leerlingen gebruikt: 14,3% van alle leerlingen gebruikte ooit deze medicatie, tegenover 8,0 die ooit ADHD-medicatie nam en 3,7% die ooit opwekmiddelen innam.

PREVALENTIE VAN PSYCHOACTIEVE MEDICATIE

	slaap- en kalmerings-middelen		ADHD-medicatie		opwek-middelen	
	ooit	laatste jaar	ooit	laatste jaar	ooit	laatste jaar
12-14	11,6%	4,9%	6,5%	4,1%	2,8%	1,3%
15-16	15,9%	7,1%	7,8%	4,9%	4,1%	2,2%
17-18	17,1%	7,2%	11,0%	6,0%	4,7%	2,2%
JONGENS	12,0%	4,9%	10,7%	6,7%	3,4%	1,7%
MEISJES	16,7%	7,4%	5,2%	2,8%	3,9%	1,8%
A-STROOM	11,5%	4,7%	4,9%	3,2%	2,4%	1,1%
B-STROOM	11,5%	5,9%	16,2%	10,6%	4,0%	2,0%
ASO	14,2%	6,0%	4,3%	2,5%	3,2%	1,4%
BSO	16,7%	7,5%	15,3%	7,7%	5,0%	3,1%
TSO	17,0%	7,3%	9,8%	6,5%	4,8%	2,4%
TOTAAL	**14,3%**	**6,2%**	**8,0%**	**4,8%**	**3,7%**	**1,8%**

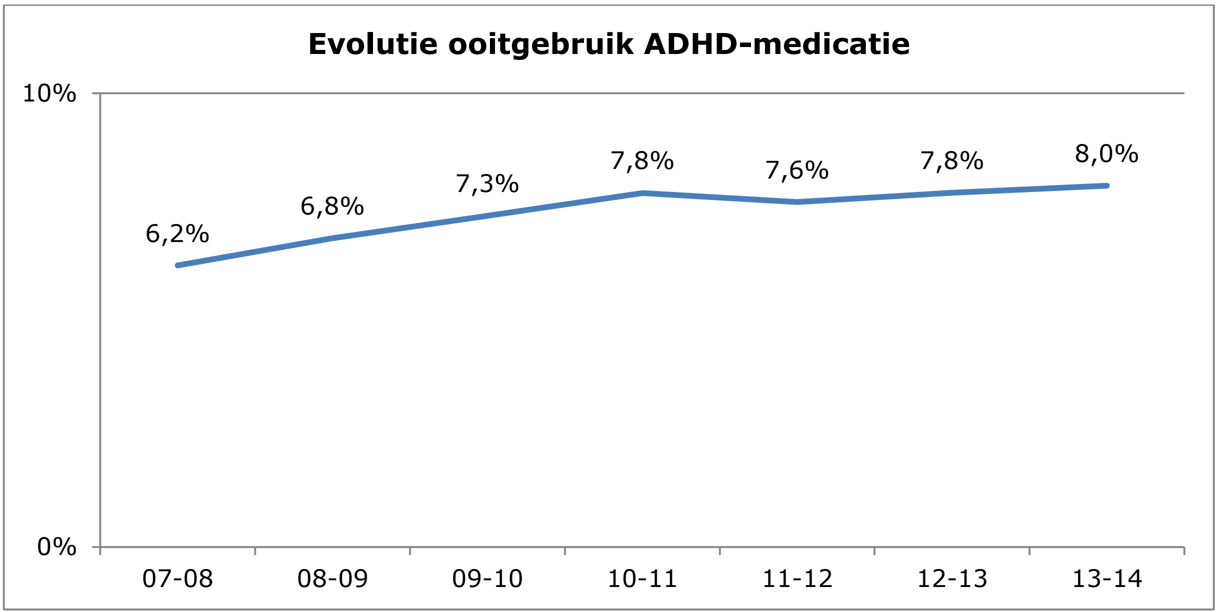
In beperkte mate neemt het gebruik van slaap- en kalmeringsmiddelen en ADHD-medicatie toe bij oudere leerlingen. De evolutie blijft echter beperkt.

Meisjes hebben iets vaker ooit slaap- of kalmeringsmiddelen gebruikt, terwijl jongens vaker ooit ADHD-medicatie hebben genomen.

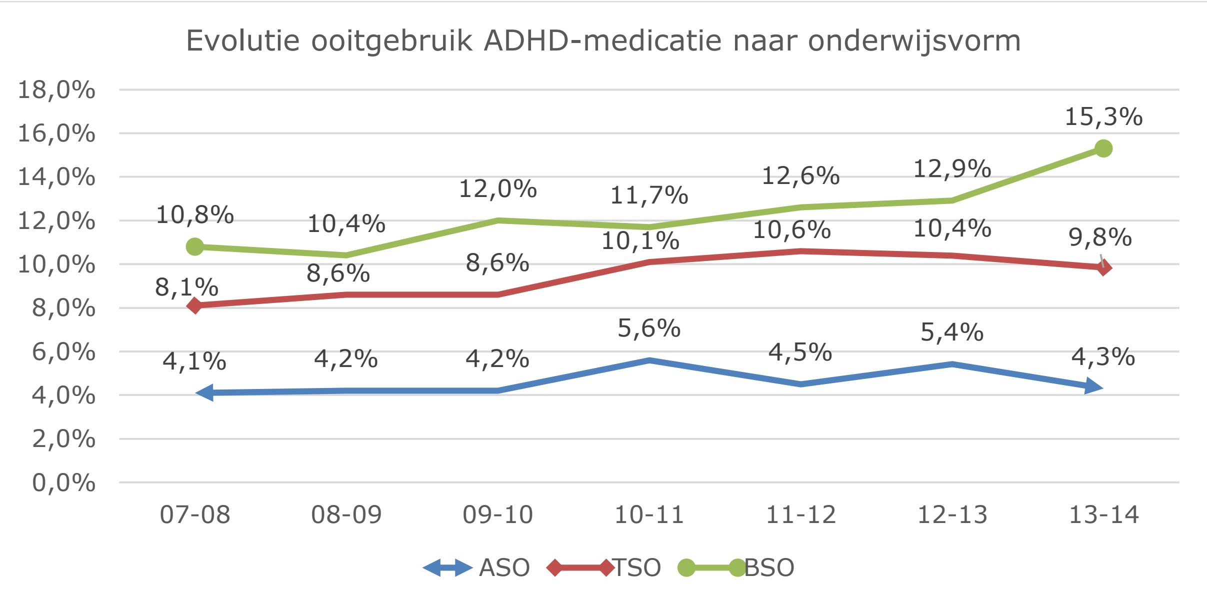
Vooral in de B-stroom en het BSO geven jongeren aan ooit ADHD-medicatie te hebben gebruikt, respectievelijk 16,2% en 15,3%.

Evoluties in psychoactieve medicatie

Het ooitgebruik van ADHD-medicatie nam tussen 2007/2008 en 2013/2014 licht toe van 6,2% tot 8,0%[7] .

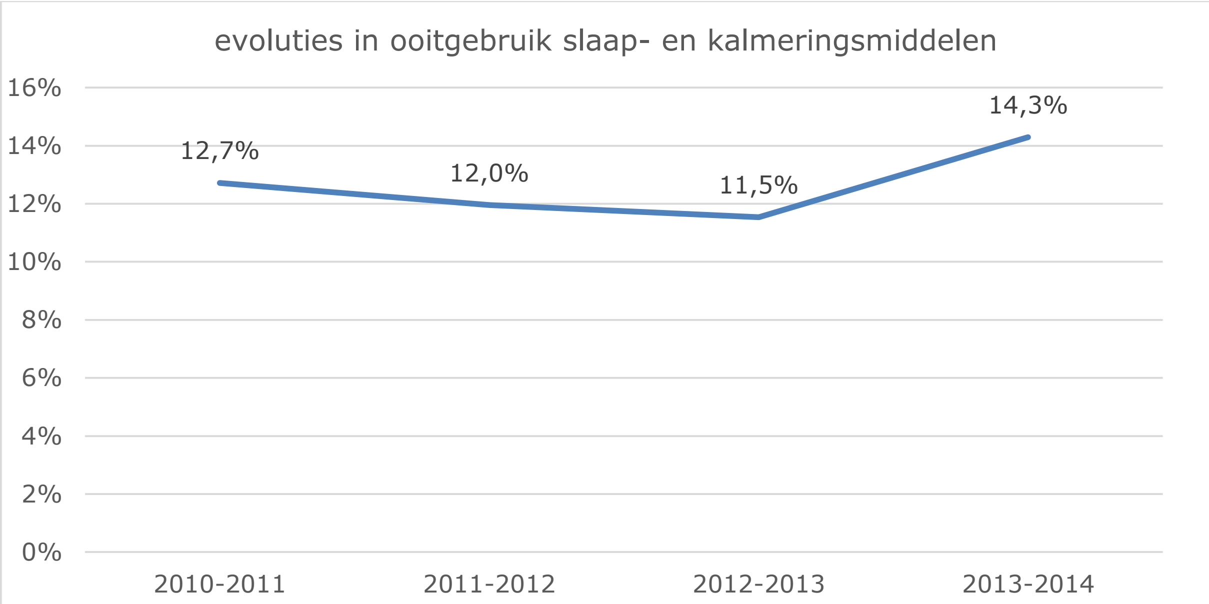

Het ooitgebruik van ADHD-medicatie stijgt niet gelijkwaardig per onderwijsvorm. Terwijl het ooitgebruik stabiel bleef onder jongeren uit het ASO, steeg het gebruik wel bij jongeren uit het BSO.

[7] Gezien de lagere frequenties, moet men mogelijke trends voorzichtig interpreteren

Tussen 2010/2011 en 2012/2013 schommelde het ooitgebruik van slaap- en kalmeringsmiddelen rond de 12%. Voor het 2013/2014 is er een lichte stijging tot 15,3%. Al is deze stijging te klein om te kunnen spreken van een verandering in de trend.

Cannabis

Prevalentie en frequentie van cannabis

Cannabis is en blijft de meest gebruikte illegale drug: 17,5% van alle leerlingen heeft ooit cannabis geprobeerd, tegenover 3,8% die ooit een andere illegale drug dan cannabis heeft geprobeerd. De gemiddelde beginleeftijd voor cannabis is 15,6 jaar. De piekmomenten voor een eerste joint zijn 15 en 16 jaar (tezamen 60,9% van de ooitgebruikers).

Het voorbije jaar gebruikte 13,7% cannabis. Cannabis wordt hoofdzakelijk occasioneel gebruikt: 10,7% van de jongeren gebruikt occasioneel cannabis en 2,9% gebruikt regelmatig. In totaal gaf 6,3% van de jongeren aan cannabis in de maand voor de bevraging te hebben gebruikt.

PREVALENTIE VAN CANNABISGEBRUIK

nooit	ooit	laatste jaar	laatste maand	occasioneel	regelmatig
82,5%	17,5%	13,7%	6,3%	10,7%	2,9%

Leeftijd

Bij 12-14-jarigen is het ooitgebruik van cannabis uitzonderlijk (3,7%), bij 15-16-jarigen heeft 21,0% en bij 17-18-jarigen heeft 39,3% ooit cannabis gebruikt. Het laatstejaarsgebruik ligt beduidend lager (17,1% van de 15-16-jarigen en 29,8% van de 17-18-jarigen).

CANNABISGEBRUIK NAAR LEEFTIJD

	nooit	ooit	laatste jaar	laatste maand	occasioneel	regelmatig
12-14	96,3%	3,7%	2,8%	1,4%	2,3%	0,5%
15-16	79,0%	21,0%	17,1%	7,3%	13,9%	3,2%
17-18	60,7%	39,3%	29,8%	14,2%	22,4%	7,3%

Jongens-meisjes

Meer jongens dan meisjes hebben ooit (21,2% tegenover 13,7%) en het laatste jaar (17,3% tegenover 10,0%) cannabis gebruikt. Er zijn ook meer jongens die regelmatige gebruikers zijn (4,5%) dan meisjes (1,3%).

CANNABISGEBRUIK NAAR GESLACHT

	nooit	ooit	laatste jaar	laatste maand	occasioneel	regelmatig
JONGENS	78,8%	21,2%	17,3%	8,9%	12,7%	4,5%
MEISJES	86,3%	13,7%	10,0%	3,6%	8,6%	1,3%

Onderwijsvormen

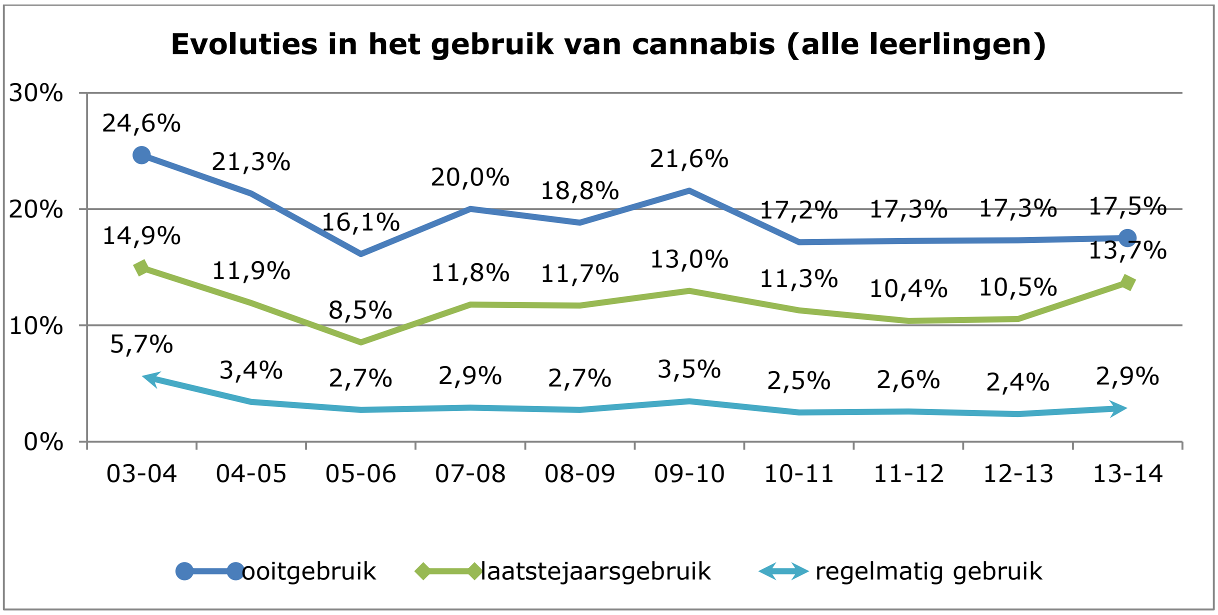
Meer leerlingen uit het BSO en TSO hebben ooit cannabis gebruikt (respectievelijk 34,5% en 28,1%) dan leerlingen uit het ASO (18,0%). In het BSO is 7,9% van de leerlingen een regelmatige cannabisgebruiker, in het TSO 4,5% en in het ASO 2,0%.

CANNABISGEBRUIK NAAR ONDERWIJSVORM

	nooit	ooit	laatste jaar	laatste maand	occasioneel	regelmatig
A-STROOM	98,1%	1,9%	1,4%	0,8%	1,0%	0,4%
B-STROOM	94,3%	5,7%	4,3%	1,9%	3,5%	1,1%
ASO	82,0%	18,0%	15,2%	6,5%	13,2%	2,0%
BSO	65,5%	34,5%	26,0%	12,7%	17,8%	7,9%
TSO	71,9%	28,1%	21,2%	9,6%	16,7%	4,5%

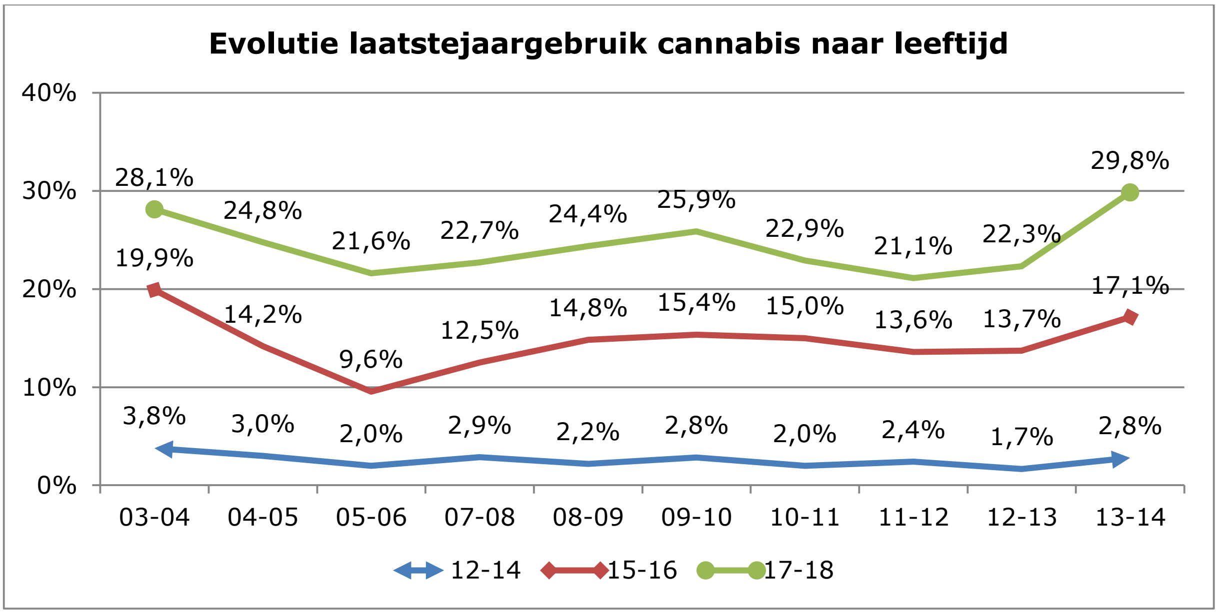
Evoluties in het cannabisgebruik

Het ooitgebruik en het regelmatig gebruik liggen de laatste vier jaar steeds heel dicht bij elkaar. Het cannabisgebruik bij jongeren blijft onveranderd. Voor het huidige schooljaar is er een stijging in het laatstejaarsgebruik van cannabis.

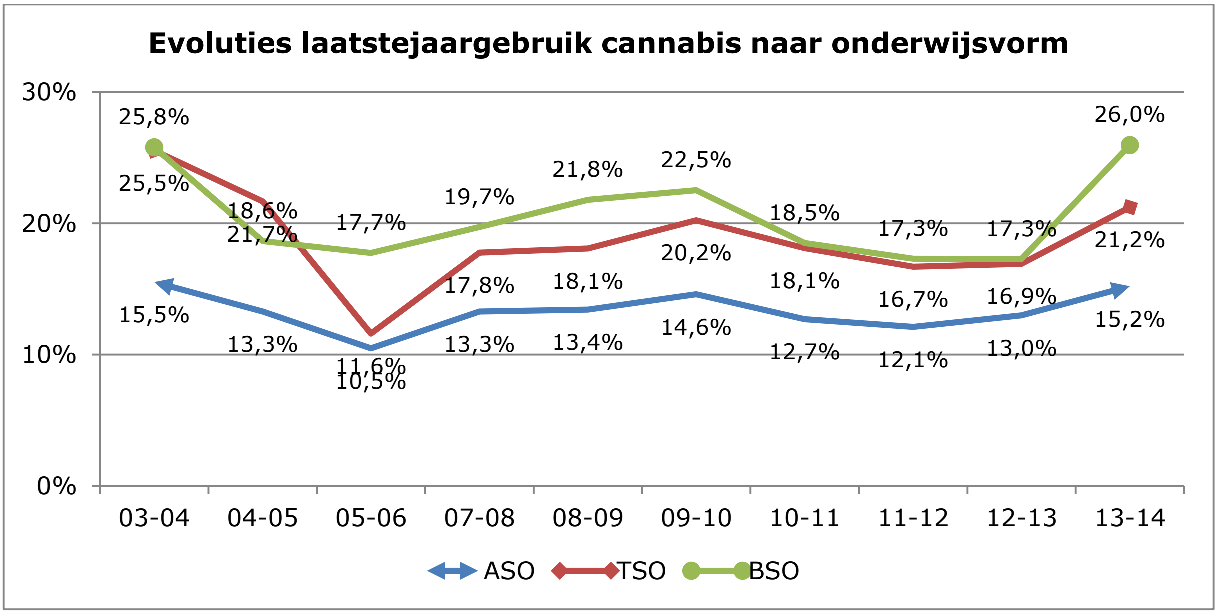

Ten opzichte van vorig schooljaar, is de sterkste stijging van het laatstejaarsgebruik te zien bij de oudste leerlingen van 17-18 jaar en binnen het BSO.

Over de verschillende jaren heen kan men niet spreken van een duidelijke stijging of daling. Het cannabisgebruik blijft in beperkte op- en neergaande bewegingen golven.

Er is een sterke stijging in het laatstejaarsgebruik van cannabis bij jongeren uit het BSO. Het resultaat voor 2013/2014 ligt even hoog als het resultaat voor 2003/2004.

Cannabis in de belevingswereld van jongeren

Motivaties om al dan niet cannabis te gebruiken

De meest aangehaalde motieven om geen cannabis te gebruiken, zijn omdat jongeren vinden dat ze het niet nodig hebben (77,5% van degene die nooit cannabis hebben gebruikt), omdat ze cannabis gevaarlijk vinden (69,8%) en omdat men het ongezond vindt (59,9%). De meest aangehaalde redenen om geen cannabis te gebruiken, verschillen niet naar leeftijd, geslacht of onderwijsrichting.

12-14_jarigen geven vaker dan 15-16- en 17-18-jarigen aan geen cannabis te gebruiken omdat ze de gevolgen hebben gezien bij iemand die het gebruikte (respectievelijk 28,4%; 18,0% en 19,3%) en omdat cannabis verboden is (respectievelijk 57,1%; 36,2% en 31,2%). 17-18-jarigen geven dan weer vaker aan geen cannabis te gebruiken omdat ze een sterke persoonlijkheid hebben dan 15-16- en 12-14-jarigen (respectievelijk 43,8%; 36,5% en 31,5%).

Het grootste verschil tussen jongens en meisjes is dat jongens vaker aangeven geen cannabis te gebruiken omdat ze sportief zijn (44,0% tegenover 19,8%). Verder geven jongens vaker aan dan meisjes dat ze geen cannabis gebruiken omdat men om den duur niet meer zonder zou kunnen (32,7% tegenover 27,1%), omdat cannabis duur is (29,9% tegenover 21,3%) of uit schrik voor de reactie van hun ouders (31,6% tegenover 23,5%). Meisjes geven vaker als reden omdat cannabis gevaarlijk is (72,5% tegenover 66,9%) of omdat ze cannabis niet nodig hebben (81,1% tegenover 73,6%).

Jongeren uit de A-stroom geven vaker dan leerlingen uit de B-stroom aan geen cannabis te gebruiken omdat men op den duur niet meer zonder zouden kunnen (38,0% tegenover 30,2%), omdat cannabis gevaarlijk is (81,5% tegenover 71,2%); omdat ze geen cannabis nodig hebben (78,2% tegenover 62,6%), omdat cannabis ongezond is (69,8% tegenover 54,8%), omdat de effecten hun niet interesseren (43,4% tegenover 35,7%) of omdat cannabis verboden is (61,2% tegenover 48,5%). Jongeren uit de B-stroom geven vaker aan geen cannabis te gebruiken omdat ze schrik hebben voor de reactie van hun ouders (33,5% tegenover 28,2%).

Jongeren uit het ASO geven vaker dan jongeren uit het BSO en TSO aan geen cannabis te gebruiken omdat cannabis gevaarlijk is (67,3% tegenover 57,5% en 60,6%), omdat ze een sterke persoonlijkheid hebben (42,5% tegenover 34,5% en 35,3%), omdat ze cannabis niet nodig hebben (82,6% tegenover 68,9% en 78,7%), omdat cannabis ongezond is (62,5% tegenover 43,7% en 50,6%) of uit overtuiging (25,5% tegenover 12,4% en 17,8%).

Motieven om cannabis te gebruiken, zijn voornamelijk voor de gezelligheid met vrienden (58,3%), om te ontspannen (44,2%) en uit nieuwsgierigheid (43,2%).

Evenzeer zegt 34,8% van de ooitgebruikers cannabis te gebruiken om high te worden, 26,5% om zich goed te voelen, 19,8% om zorgen te vergeten en 11,2% tegen de verveling.

Jongens geven vaker dan meisjes aan cannabis te gebruiken, om te ontspannen (48,7% tegenover 37,2%), voor de gezelligheid met vrienden (61,1% tegenover 53,8%), om verveling tegen te gaan (13,7% tegenover 7,5%), omdat ze er zin in hadden (32,1% tegenover 24,1%) of om stoned te worden (39,5% tegenover 27,6%). Meisjes geven dan weer vaker aan cannabis te gebruiken uit nieuwsgierigheid dan jongens (48,7% tegenover 39,7%).

Jongeren uit het ASO geven minder vaak dan jongeren uit het BSO of TSO aan cannabis te gebruiken om verveling tegen te gaan (resp. 8,6%; 14,1% en 11,5%) of om hun zorgen te vergeten (14,0%; 26,0% en 19,5%). Jongeren uit het BSO geven dan weer minder aan cannabis te gebruiken, omdat het hen werd aangeboden dan jongeren uit het ASO of TSO (respectievelijk 27;8%; 34,5% en 36,5%).

Negatieve ervaringen na het gebruiken van illegale drugs[8]

Van de leerlingen die in het laatste jaar een illegale drug hebben gebruikt, werd 30,4% hierdoor minstens 1 keer ziek. Verder schaamde 10,6% zich de dag nadien al eens over hun gedrag, raakte 8,3% betrokken in een ruzie of gevecht en had 5,1% seksuele contacten waarvan men achteraf spijt had. 10,9% van de leerlingen die in het laatste jaar een illegale drug gebruikten, kwamen hierdoor in de problemen op school en kreeg 10,4% problemen met de politie. Er zijn geen verschillen tussen jongens en meisjes of tussen jongeren uit verschillende onderwijsvormen qua negatieve ervaringen.

Subjectieve beschikbaarheid van cannabis

In totaal geven 26,2% van de jongeren aan gemakkelijk aan cannabis te geraken. Onder de 17-18-jarigen is dit 50,3%.

Kennis van de wetgeving

72,7% van de jongeren is op de hoogte van de wetgeving rond cannabis. Vooral de oudste leeftijdscategorie 17-18-jarigen en jongeren uit het BSO zijn minder op de hoogte. Respectievelijk 68,4% en 57,2% weet dat cannabis verboden is ook voor meerderjarigen.

Cannabis in de vriendenkring

Iets meer dan helft (55,5%) van de 15-16-jarigen heeft minstens 1 vriend die cannabis gebruikt. Bij 17-18-jarigen is dit 70,6%. Het percentage jongeren waar meer dan de helft van de vriendenkring cannabis gebruikt, is 5,8% (15-16-jarigen) en 9,6% (17-18-jarigen).

66,2% van alle leerlingen verwacht dat hun vrienden het proberen van cannabis zouden afkeuren en 26,9% verwacht geen reactie. Voor het gebruiken van cannabis verwacht men strengere reacties van vrienden: 77,9% verwacht een afkeuring.

Hoe ouder de leerlingen, hoe meer er onderscheid wordt gemaakt tussen het proberen van cannabis en het gebruiken van cannabis. Bij 12-14-jarigen zou 80,0% het proberen en 86,6% het gebruiken van cannabis afkeuren; bij 17-18-jarigen zou nog maar de helft (49,4%) het proberen van cannabis afkeuren, terwijl 66,2% het gebruiken van cannabis afkeurt.

Zowel voor proberen als gebruik, verwacht slechts een minderheid een goedkeuring van zijn vrienden, dit zowel bij de jongere als bij de oudere leerlingen. Het onderscheid wordt vooral gemaakt door het feit dat bij de oudere groepen meer leerlingen geen reactie verwachten van hun vrienden.

VERWACHTE REACTIE VAN VRIENDEN OP PROBEREN/GEBRUIKEN VAN CANNABIS

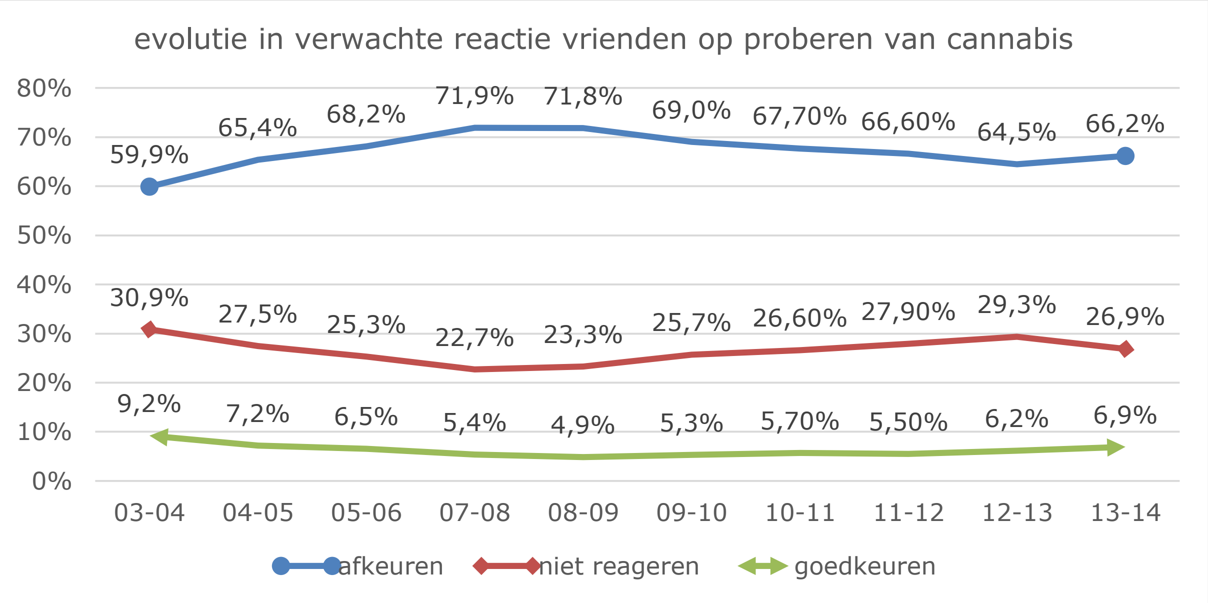
	PROBEREN			**GEBRUIKEN**		
	afkeuren	**niet reageren**	**goedkeuren**	**afkeuren**	**niet reageren**	**goedkeuren**
12-14	80,0%	17,4%	2,6%	86,6%	11,5%	1,9%
15-16	59,5%	31,6%	8,9%	74,3%	20,7%	5,0%
17-18	49,4%	38,2%	12,4%	66,2%	26,6%	7,3%
JONGENS	58,2%	32,4%	9,5%	70,0%	23,9%	6,2%

[8] Hierbij zijn ook andere illegale drugs dan cannabis inbegrepen

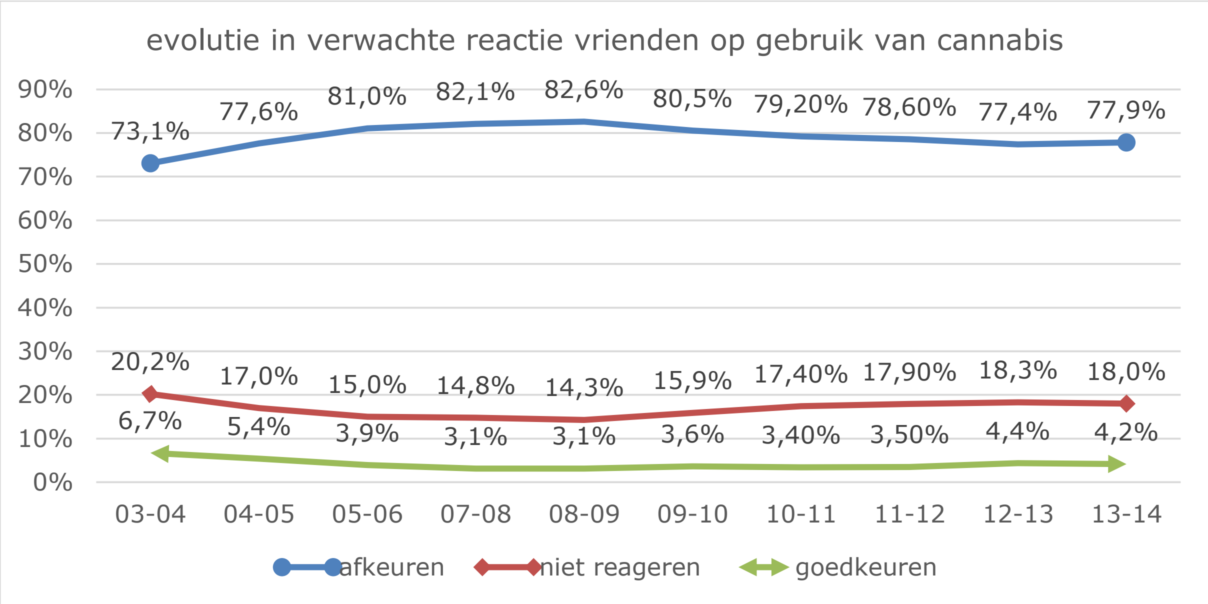
MEISJES	74,5%	21,2%	4,3%	86,0%	11,9%	2,1%
A-STROOM	83,0%	15,2%	1,8%	89,2%	9,7%	1,1%
B-STROOM	69,0%	24,6%	6,4%	74,3%	19,5%	6,2%
ASO	64,8%	27,0%	8,2%	81,7%	15,0%	3,3%
BSO	53,6%	36,7%	9,7%	63,8%	28,2%	8,1%
TSO	54,6%	35,5%	9,9%	68,5%	25,3%	6,2%
TOTAAL	**66,2%**	**26,9%**	**6,9%**	**77,9%**	**18,0%**	**4,2%**

Jongens verwachten minder vaak een afkeuring van vrienden dan meisjes, dit zowel voor het proberen als voor het gebruiken van cannabis. In het BSO wordt minder onderscheid gemaakt tussen het proberen en het gebruiken van cannabis dan bij de andere onderwijsvormen.

Tussen de schooljaren 2003/2004 en 2008/2009 steeg het aantal jongeren dat verwachtte dat hun vrienden het 1 of meerdere keren proberen van cannabis zou afkeuren. Sindsdien is dit aantal terug aan het dalen. Dit betekent niet dat jongeren het proberen expliciet zouden goedkeuren, maar dat jongeren vaker verwachten dat hun vrienden hier niet op zouden reageren.

Wel blijven jongeren een onderscheid maken tussen het experimenteren met cannabis en het gebruiken van cannabis. Sinds 2003/2004 steeg het aantal jongeren dat verwacht dat hun vrienden het gebruik van cannabis zou afkeuren. Al zien we de laatste drie jaar dat deze stijging gestopt is. Verdere bevragingsjaren zullen duidelijk maken of het aantal jongeren dat een afkeuring van vrienden voor het gebruiken van cannabis verwacht weer daalt.

Wanneer gevraagd hoe leerlingen zelf zouden reageren op het gebruik van cannabis door hun vrienden, zou slechts 6,5% van de jongeren het goed vinden dat een vriend cannabis zou gebruiken. 69,6% zou bezorgd zijn en die vriend(in) erover aanspreken. 8,1% zou wel bezorgd zijn, maar die vriend(in) er niet over aanspreken.

Andere illegale drugs

Prevalentie en frequentie van andere illegale drugs

3,8% van de leerlingen heeft ooit andere illegale drugs dan cannabis gebruikt. Bij de oudste leerlingen gebruikte 1,5% in de maand voor de bevraging een andere illegale drug dan cannabis. Xtc is de meest frequent voorkomende drugs, 5,0% van alle 17-18-jarigen heeft ooit xtc gebruikt.

De gemiddelde beginleeftijd voor andere illegale drugs is 16,2 jaar. 79,1% van degene die ooit een andere illegale drugs hadden gebruikt, deed dit voor het eerst op 16 of 17 jaar.

PREVALENTIE VAN ANDERE ILLEGALE DRUGS

nooit	ooit	Laatste jaar	Laatste maand
96,2%	3,8%	2,1%	0,7%

Leeftijd

Andere illegale drugs dan cannabis komen enkel voor bij een kleine groep onder de twee oudste leeftijdscategorieën: 4,1% van de 15-16-jarigen en 8,8% van de 17-18-jarigen hebben ooit andere illegale drugs gebruikt.

GEBRUIK VAN ANDERE ILLEGALE DRUGS NAAR LEEFTIJD

	nooit	ooit	Laatste jaar	Laatste maand
12-14	99,0%	1,0%	0,5%	0,2%
15-16	95,9%	4,1%	2,3%	0,9%
17-18	91,2%	8,8%	4,9%	1,5%

Jongens-meisjes

Hoewel het om kleine groepen leerlingen gaat, tonen de resultaten wel dat dubbel zoveel jongens (4,6%) als meisjes (2,9%) ooit een andere illegale drugs heeft gebruikt.

VAN ANDERE ILLEGALE DRUGS NAAR GESLACHT

	nooit	ooit	Laatste jaar	Laatste maand
JONGENS	95,4%	4,6%	2,7%	0,9%
MEISJES	97,1%	2,9%	1,4%	0,4%

Onderwijsrichting

BSO en TSO kennen in verhouding een hoger aantal leerlingen die ooit een andere illegale drug hebben gebruikt (respectievelijk 10,5% en 5,7% tegenover 3,4% in het ASO).

GEBRUIK VAN ANDERE ILLEGALE DRUGS NAAR ONDERWIJSVORM

	nooit	ooit	Laatste jaar	Laatste maand
A-STROOM	99,1%	0,9%	0,5%	0,3%
B-STROOM	99,1%	0,9%	0,3%	0,0%
ASO	97,6%	2,4%	1,3%	0,5%
BSO	89,5%	10,5%	5,6%	1,8%
TSO	94,3%	5,7%	3,4%	0,9%

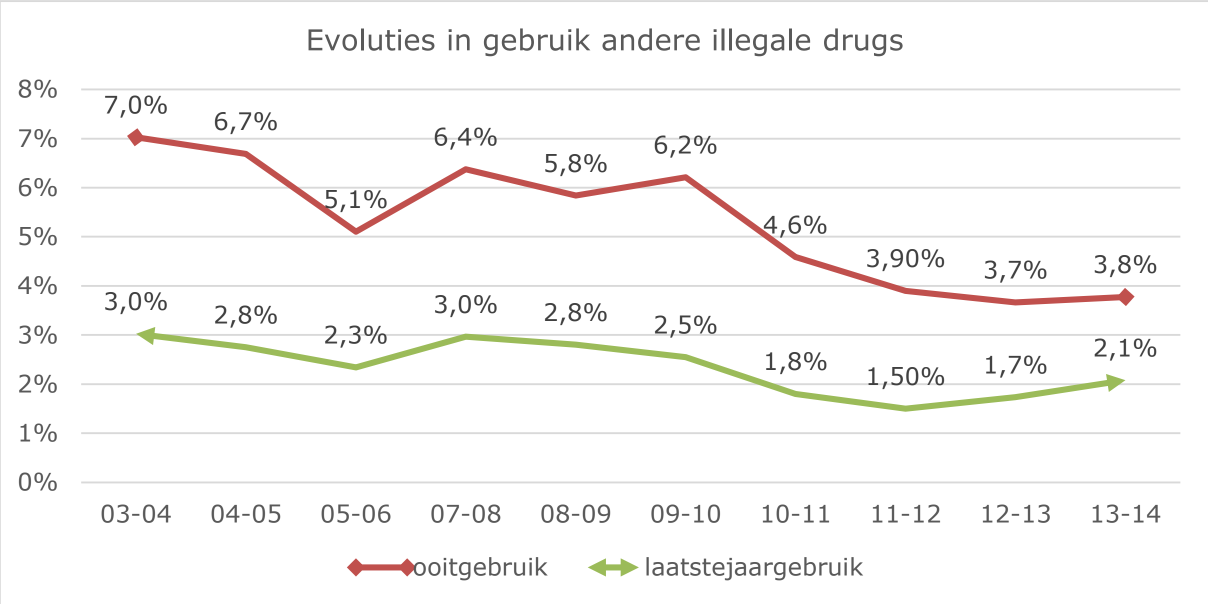
In de leerlingenbevraging werd gepeild naar het gebruik van xtc, amfetamines, hallucinerende middelen en cocaïne. Van deze middelen heeft xtc de hoogte prevalentie met 2,0% van de jongeren die ooit deze drugs gebruikte en 1,1% het laatste jaar.

PREVALENTIE VAN DE VERSCHILLENDE ILLEGALE DRUGS

	XTC		AMFETAMINES		HALLUCI-NERENDE MIDDELEN		COCAINE	
	ooit	laatste jaar	ooit	laatste jaar	ooit	laatste jaar	ooit	laatste jaar
12-14	0,3%	0,2%	0,4%	0,1%	0,3%	0,1%	0,7%	0,3%
15-16	2,2%	1,4%	1,3%	0,8%	1,2%	0,6%	1,5%	0,8%
17-18	5,0%	2,6%	2,9%	1,3%	2,6%	0,9%	3,0%	1,6%
JONGENS	2,5%	1,5%	1,5%	0,7%	1,4%	0,5%	1,8%	0,9%
MEISJES	1,5%	0,7%	1,0%	0,4%	0,7%	0,4%	1,2%	0,5%
A-STROOM	0,3%	0,2%	0,3%	0,1%	0,2%	0,2%	0,5%	0,2%
B-STROOM	0,0%	0,0%	0,3%	0,0%	0,3%	0,3%	1,2%	0,3%
ASO	1,4%	0,8%	0,8%	0,4%	0,7%	0,3%	1,1%	0,6%
BSO	5,7%	3,3%	3,2%	1,9%	2,6%	1,0%	4,2%	2,4%
TSO	3,0%	1,6%	2,2%	0,8%	2,1%	0,7%	1,8%	0,7%
TOTAAL	**2,0%**	**1,1%**	**1,2%**	**0,6%**	**1,1%**	**0,4%**	**1,5%**	**0,7%**

Evoluties in prevalentie van andere illegale drugs

Tussen 2007/2008 en 2009/2010 bleef het ooitgebruik stabiel rond 6%, daarna daalde dit licht tot 4% Het laatstejaarsgebruik bleef de voorbije vier jaren stabiel rond 2%.

Andere illegale drugs in de leefwereld van jongeren

In totaal geeft 16,1% van alle jongeren aan gemakkelijk aan andere illegale drugs te geraken. Bij 17-18-jarigen stijgt dit tot 20,5%.

20,9% van de 15-16-jarigen en 30,6% van de 17-18-jarigen heeft minstens één vriend die andere illegale drugs gebruikt en respectievelijk 1,1% en 2,2% heeft een vriendenkring waar meer dan de helft van de vrienden een andere illegale drug gebruikt.

Gokken

Prevalentie en frequentie van gokken

In de VAD-Leerlingenbevraging wordt gepeild naar het gokken met krasbiljetten, bingo spelen op café, meespelen met de lotto, pokeren voor geld en sportweddenschappen. De laatste twee categorieën, pokeren voor geld en sportweddenschappen werden voor het eerst bevraagd in 2013/2014. Eerder werd ook al het online pokeren bevraagd, dit werd uitgebreid naar pokeren online of met vrienden.

Het meest populair bij jongeren zijn krasloten: 32,3% van de jongeren heeft ooit een kraslot gekocht. Daarna volgt meespelen met de lotto (19,6%). Het regelmatig gokken blijft beperkt: 0,6% van alle jongeren gokt regelmatig.

PREVALENTIE VAN GOKKEN

	OOIT	LAATSTE JAAR
KRASBILJET	32,3%	11,9%
BINGO	11,5%	3,5%
POKEREN	12,8%	6,0%
LOTTO	19,6%	6,9%
SPORTWEDDENSCHAPPEN	9,5%	5,8%

Vooral bij het aantal jongeren dat ooit een krasbiljet koopt of pokert voor geld zien we dat deze vormen van gokken vaker voorkomen naarmate de leeftijd stijgt. Pokeren voor geld en sportweddenschappen zijn ook populairder bij jongens dan bij meisjes: 17,9% van de jongens pokerde ooit voor geld tegenover slechts 3,0% van de meisjes en 15,2% van de jongens deed ooit mee aan sportweddenschappen, tegenover 3,8% van de meisjes.

Het kleine verschil tussen ooitgebruik en laatstejaarsgebruik bij sportweddenschappen, toont dat dit een vrije recent fenomeen is. Bij jongens en 17-18-jarigen ligt de laatstejaarsprevalentie van sportweddenschappen dicht bij de laatstejaarsprevalentie van krasbiljetten en pokeren voor geld.

PREVALENTIE VAN GOKKEN

	KRASBILJET		BINGO		LOTTO	
	Ooit	Laatste jaar	Ooit	Laatste jaar	Ooit	Laatste jaar
12-14	27,5%	9,8%	9,1%	2,2%	17,2%	5,8%
15-16	33,9%	12,1%	12,1%	3,6%	21,2%	7,8%
17-18	39,6%	15,8%	15,1%	5,7%	22,0%	7,9%
JONGENS	31,8%	13,0%	13,6%	4,9%	18,4%	6,7%
MEISJES	32,8%	10,8%	9,3%	2,0%	20,8%	7,2%
A-STROOM	26,3%	9,9%	8,2%	2,0%	16,5%	5,6%
B-STROOM	22,0%	6,9%	11,9%	3,9%	15,9%	3,4%
ASO	35,1%	12,0%	10,0%	2,3%	20,5%	6,3%
BSO	32,6%	12,1%	15,8%	6,2%	20,1%	8,2%
TSO	38,7%	15,5%	14,6%	5,0%	22,9%	9,5%
TOTAAL	32,3%	11,9%	11,5%	3,5%	19,6%	6,9%

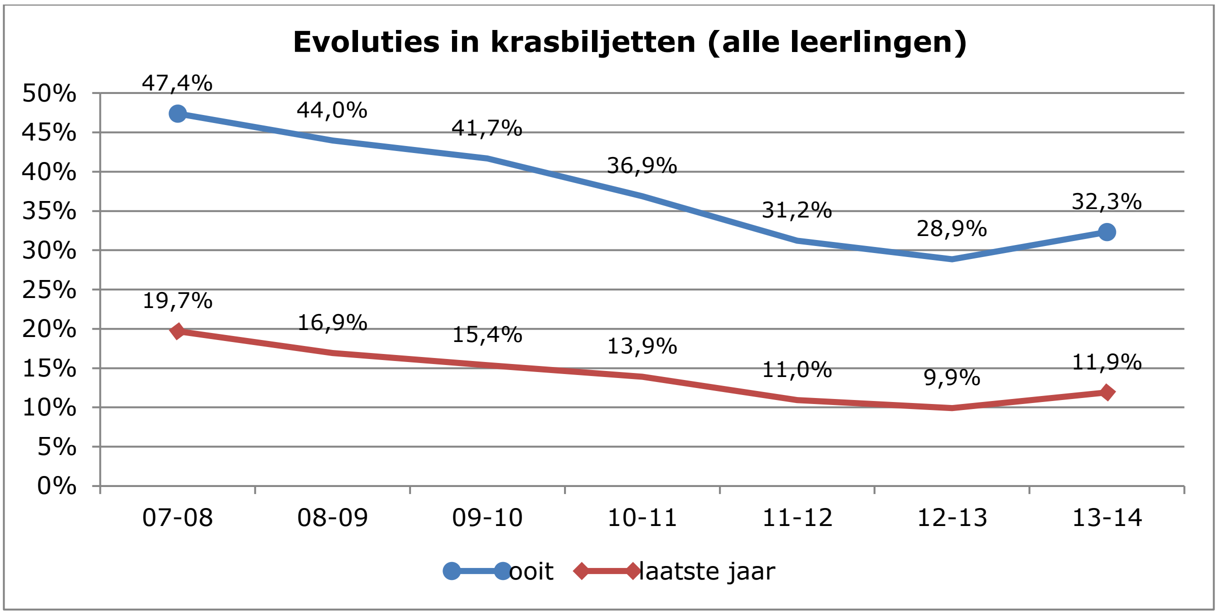
PREVALENTIE VAN GOKKEN

	POKEREN		SPORT-WEDDENSCHAPPEN	
	Ooit	Laatste jaar	Ooit	Laatste jaar
12-14	6,9%	2,8%	5,8%	2,9%
15-16	14,6%	6,8%	10,9%	6,3%
17-18	21,7%	11,3%	14,7%	10,8%
JONGENS	20,2%	10,2%	15,2%	10,1%
MEISJES	5,3%	1,8%	3,8%	1,5%
A-STROOM	5,8%	2,2%	5,5%	2,4%
B-STROOM	7,8%	4,2%	5,7%	2,8%
ASO	13,8%	5,7%	9,0%	5,2%
BSO	15,8%	7,5%	12,6%	8,3%
TSO	19,6%	11,0%	14,1%	10,1%
TOTAAL	12,8%	6,0%	9,5%	5,8%

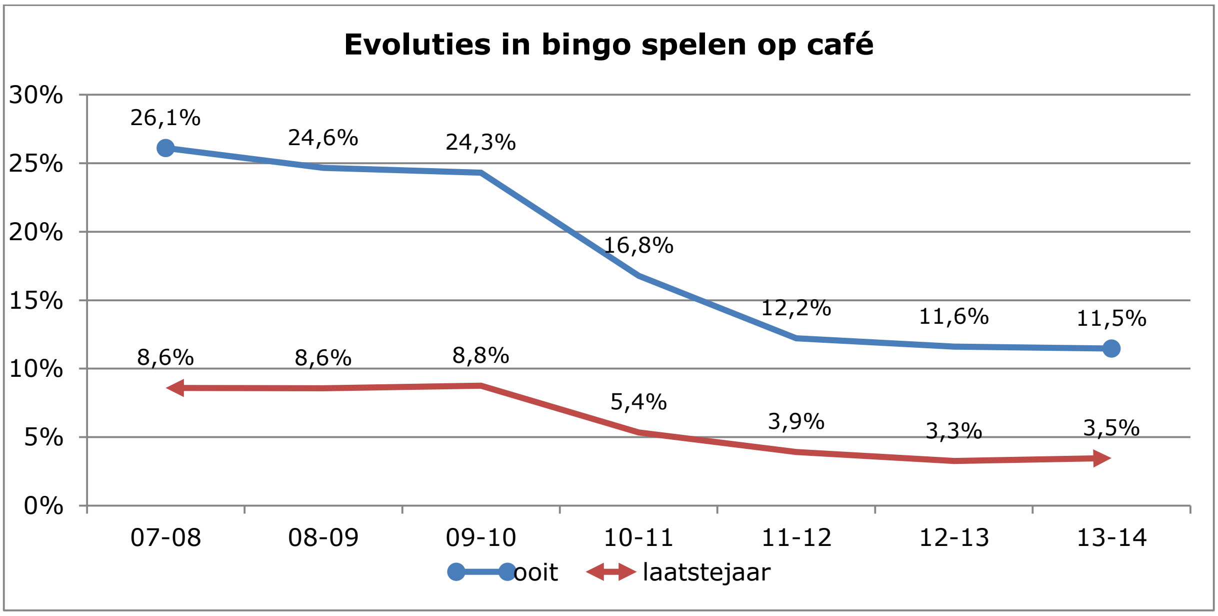
Evoluties in gokken

Tijdens de voorgaande zes jaren daalde het aantal jongeren dat ooit of het laatste jaar een krasbiljet hebben gekocht. In het schooljaar 2007/2008 had nog 47,4% ooit een krasbiljet gekocht, maar dit cijfer zakt tot 28,9% in 2012/2013. Dit jaar stijgt dit aantal opnieuw tot 32,3%. Het aantal jongeren dat het laatste jaar nog een krasbiljet kocht, daalde evenzeer van 19,7% in 2007/2008 tot 9,9% in 2012/2013, wat een halvering is in de laatste zes jaar. Doch is er voor het schooljaar 2013/2014 een lichte stijging tot 11,9%. Volgende bevraging zullen duidelijk moeten maken of het kopen van krasbiljetten verder stijgt. Het kopen van krasbiljetten verminderde net iets meer bij de jongste

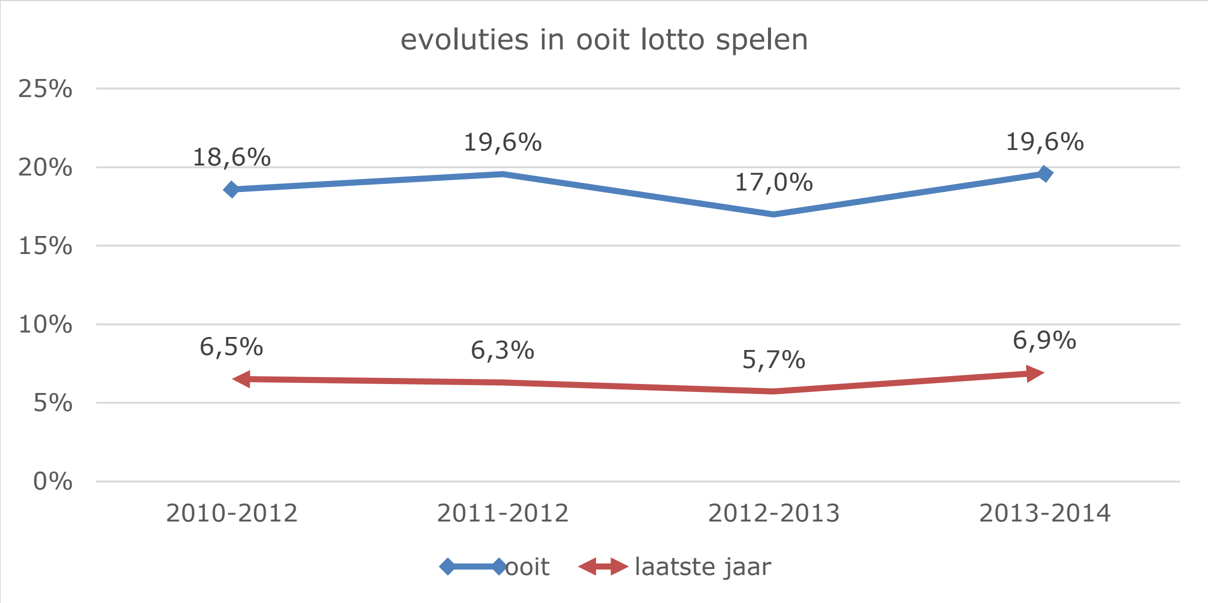
leerlingen in de afgelopen vier jaar. Naar geslacht of onderwijsvorm zijn er geen verschillen merkbaar.

Evoluties in het bingo spelen op café kennen een ander patroon dan de krasloten. Waar de eerste drie jaren ongeveer evenveel jongeren ooit en in het laatste jaar bingo speelde, treedt er sindsdien een sterke daling op. Zo is het aantal jongeren dat ooit bingo speelde met meer dan de helft gedaald van 26,1% naar 11,5%. Ook het aantal jongeren dat het laatste jaar bingo speelden, daalde van 8,6% naar 3,5%. Jongens zijn de afgelopen vijf jaar dichter naar het niveau van de meisjes geëvolueerd. Terwijl in 2007/2008 het verschil tussen jongens en meisjes nog 10,1% bedroeg, was dit in 2011/2012 nog 4,4%.

De voorbije vier jaren is er geen stijging of daling in het aantal jongeren dat ooit met de lotto heeft gespeeld.

Kennis van de wetgeving

Voor minderjarigen zijn alle type gokspelen verboden. Vanaf 18 jaar kan men spelen op de lotto, de bingo, een krasbiljet kopen en deelnemen aan weddenschappen. Casino's, speelautomatenhallen en hun online gokspelaanbod zijn uitsluitend toegelaten vanaf 21 jaar. Pokeren voor geld, zowel via gokwebsites als in casino's, is verboden onder de 21 jaar.

Jongeren werden bevraagd naar de wettelijke minimumleeftijd voor het kopen van krasloten. 92,7% van alle jongeren is op de hoogte hiervan. De groep 12-14-jarigen is minder goed op de hoogte: 71,6% kon de vraag over de wetgeving correct beantwoorden.

Gamen

Gamen is een nieuw onderwerp binnen het syntheserapport. Gamen is voor vele jongeren een onderdeel van hun vrijetijdsbesteding. Toch kan gamen potentieel verslavend zijn. Gezien de eigenheid van het onderwerp, werden de vragen over gamen anders gesteld dan bij de andere genotsmiddelen. De focus ligt dan ook op het mogelijks problematisch gamen bij jongeren.

TIJDSBESTEDING GAMEN IN DE WEEK VOORDIEN

	NIET	1 MIN TOT 7 UUR	7 TOT 14 UUR	MEER DAN 14 UUR
12-14	13,1%	64,7%	12,0%	10,3%
15-16	21,1%	58,2%	10,5%	10,3%
17-18	30,0%	54,9%	7,7%	7,4%
JONGENS	13,0%	54,4%	16,2%	16,3%
MEISJES	26,3%	66,4%	4,6%	2,7%
A-STROOM	10,8%	67,9%	12,4%	8,9%
B-STROOM	18,7%	50,9%	13,2%	17,2%
ASO	22,3%	61,5%	9,1%	7,1%
BSO	26,9%	51,1%	9,4%	12,6%
TSO	22,4%	57,7%	10,0%	9,8%
TOTAAL	19,6%	60,3%	10,5%	9,6%

Maar liefst 80,4% van de jongeren gamede in de week voordat de bevraging bij hen werd afgenomen. 60,3% van de jongeren gamede tot maximum 7 uur. 20,1% van de jongeren spendeerde meer dan 7 uur aan gamen.

Vanuit het aantal uren dat een jongere heeft gegamed in de week voor de bevraging, kan men niet besluiten of iemand een problematische gamer is. Dit blijft een momentopname en al geeft het een eerste indicatie, op zichzelf is het niet voldoende. Het kan bijvoorbeeld evengoed zijn dat een jongere voor een eenmalige, korte periode excessief gamet (na het krijgen van een nieuw spel, vakantieperiode, …) zonder dat deze jongere problematisch gamet.

Daarom werden de jongeren bevraagd op bepaalde gedragsmatige probleemkenmerken van gamen. Dit stelt geen diagnose van gameverslaving, maar kan wel een indicatie zijn van mogelijks problematisch gamen. De gebruikte vragenlijst is de Videogame Addiction Test-short version[9].

Jongeren dienden voor elk van de onderstaande vragen aan te geven hoe vaak ze deze ervaring hadden. Mogelijke antwoorden waren: nooit, zelden, soms, vaak of zeer vaak.

- Hoe vaak vind je het moeilijk om met gamen te stoppen?
- Hoe vaak zeggen anderen (bijvoorbeeld vrienden of ouders) dat je minder zou moeten gamen?
- Hoe vaak ga je liever gamen dan dat je tijd met anderen doorbrengt (bijvoorbeeld vrienden of ouders)?
- Hoe vaak voel je je onrustig, gestrest of geïrriteerd omdat je niet kunt gamen?

[9] De Nederlandstalige Videogame Addiction Test werd in 2010 ontwikkelt door Dr. Tony Van Rooij in opdracht van IVO

- Hoe vaak maak je je huiswerk snel en slordig af om te kunnen gamen?
- Hoe vaak ga je gamen omdat je je rot voelt?

Elk antwoord werd gescoord gaande van 1 (nooit) tot 5 (zeer vaak). Van deze scores werd een gemiddelde berekend om te bepalen vanaf wanneer men mogelijks over problematisch gamen kan spreken. Vanaf een gemiddelde score van 3 (vanaf gemiddeld soms te hebben geantwoord) is er een indicatie voor risicovol gamen.

AANTAL JONGEREN DAT MOGELIJKS RISICOVOL GAMED

12-14	11,4%
15-16	10,2%
17-18	6,5%
JONGENS	15,1%
MEISJES	4,3%
A-STROOM	10,4%
B-STROOM	20,6%
ASO	7,7%
BSO	11,5%
TSO	8,6%
TOTAAL	**9,9%**

Vooral de jongere leeftijdscategorieën behalen een score die wijst op mogelijks problematisch gamegedrag. 11,4% van de 12-14-jarigen en 10,2% van de 15-16-jarigen scoren positief op de test. Problematisch gamen is vooral bij jongens een onderwerp: 15,1% van de jongens behaalde een score van problematisch gamen tegenover 4,3% meisjes

Het aantal uren dat iemand gamet is sterk gerelateerd aan mogelijks problematisch gamen, doch hoeft een hoog aantal uren besteedt aan gamen nog niet te wijzen op een probleemgedrag. 15,7% van de jongeren die geen indicatie voor problematisch gamen vertonen, gamede wel 7 uur of meer in de week voordien. Bij degene die wel een indicatie vertonen, is dit 69,6%.

VERHOUDING TIJDSBESTEDING TOT PROBLEMATISCH GAMEN

	niet	1 min tot 7 uur	7 tot 14 uur	meer dan 14 uur
VAT-SCORE 'NIET PROBLEMATISCH'	16,8%	67,4%	9,2%	6,5%
VAT-SCORE 'MOGELIJKS PROBLEMATISCH'	4,1%	26,3%	26,8%	42,8%

Polygebruik

Van de jongeren (17-18 jaar) [10] die aangeven ooit gerookt te hebben, geeft 62,4% aan ooit cannabis te hebben gebruikt. Slechts 6,1% van de jongeren die nog nooit gerookt hebben, geven aan ooit cannabis te hebben gebruikt.

In totaal gaf 24,1% van alle 17-18-jarigen aan in het laatste jaar zowel tabak, cannabis als alcohol te hebben gebruikt. Tabak is vaker geassocieerd met cannabisgebruik dan alcohol. Van degene die tijdens het laatste jaar tabak hadden gerookt, had de helft (56,4%) ook cannabis gebruikt in dat jaar. Kijkt men naar degene die het laatste jaar alcohol hadden gebruikt, dan had 34,0% ook cannabis gebruikt.

Van alle jongeren die aangeven ooit cannabis te hebben gebruikt, geeft 20,9% ook aan ooit een andere illegale drugs te hebben gebruikt. Omgekeerd gaan andere illegale drugs wel vaak samen met cannabis: slechts 1,2% van de jongeren die ooit een andere illegale drugs hebben gebruikt, hadden nog nooit cannabis gebruikt.

Indien jongeren regelmatig tabak of regelmatig cannabis gebruiken, worden deze verbanden groter. Van de jongeren die aangeven occasioneel te roken, had 66,2% ooit cannabis gebruikt. Bij regelmatige rokers stijgt dit tot 83,6%. Van de jongeren die aangeven occasioneel cannabis te gebruiken, had 16,7% ooit een andere illegale drugs gebruikt. Bij regelmatige cannabisgebruikers was dit 48,6%.

[10] Om de variabele leeftijd constant te houden, werden enkel de resultaten van 17-18-jarigen geanalyseerd. Dit leidt wel tot kleinere groepen op basis waarvan men uitspraken kan geven.

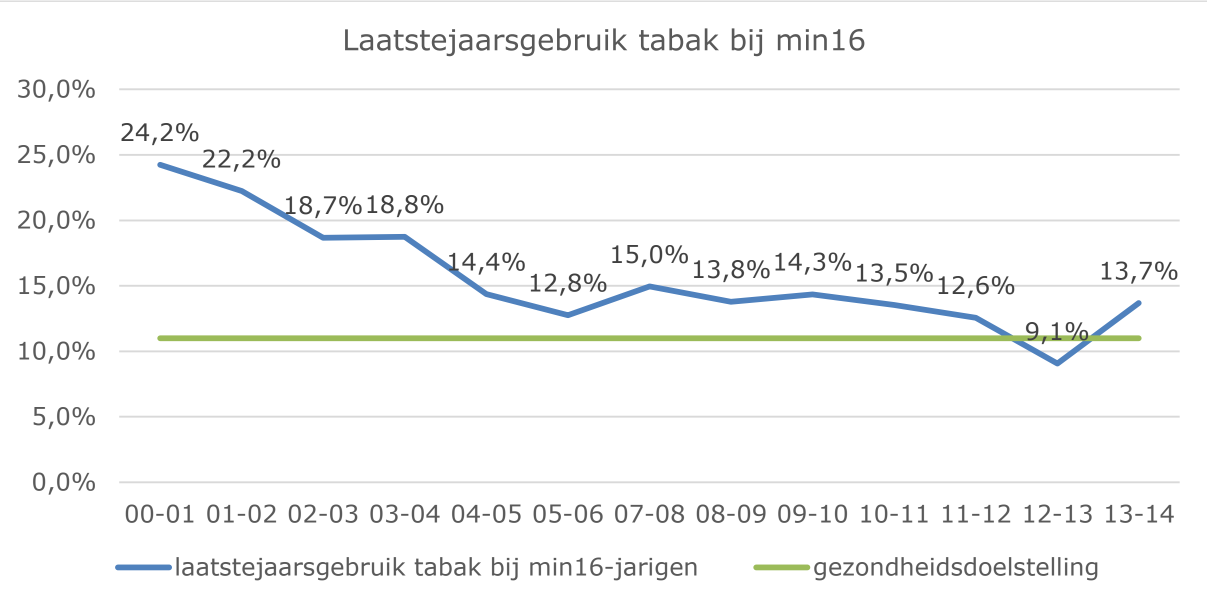
Gezondheids-doelstellingen

In 2006 formuleerde de Vlaamse overheid gezondheidsdoelstellingen[11] inzake het gebruik van tabak, alcohol en illegale drugs. De basismeting vond plaats in het schooljaar 2004/2005 en de doelstellingen lopen van 2006 tot en met 2015.

Tabak

Gezondheidsdoelstelling 1: "Bij personen jonger dan 16 is het percentage dat het afgelopen jaar heeft gerookt niet hoger dan 11%"

Bij de basismeting in 2004/2005 bedroeg het percentage laatstejaarsgebruikers van tabak 14,4%. In de eerstvolgende jaren bleven de resultaten rond dit percentage schommelen. Sinds 2010/2011 daalt het laatstejaarsgebruik. In het schooljaar 2012/2013 gaf 9,1% van de jongeren onder de 16 jaar aan het laatste jaar tabak te hebben gerookt. Hiermee werd voor de eerste keer een cijfer lager dan de doelstelling genoteerd. Dit betekent echter geen trendverandering: in 2013/2014 gebruikte 13,7% van de jongeren onder de 16 jaar het laatste jaar tabak.

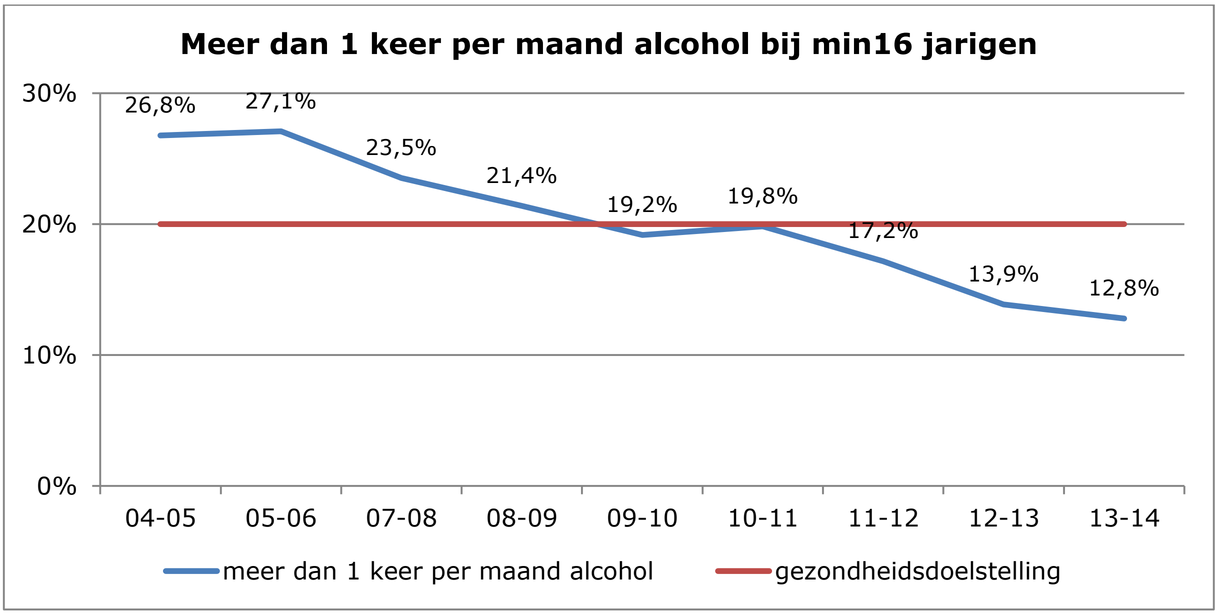

[11] www.zorg-en-gezondheid.be/Beleid/Gezondheidsdoelstellingen/Gezondheidsdoelstelling-tabak,-alcohol-en-drugs/

Alcohol

Gezondheidsdoelstelling 2: "Bij personen jonger dan 16 jaar is het percentage dat meer dan 1 keer per maand drinkt niet hoger dan 20%"

Bij de basismeting dronk 26,8% van de leerlingen jonger dan 16 vaker dan 1 keer per maand alcohol. Dit percentage kende de afgelopen jaren een geleidelijke daling. Sinds het schooljaar 2009/2010 werd de doelstelling bereikt en ook voor dit schooljaar wordt met 12,8% de daling in het alcoholgebruik doorgezet.

Illegale drugs

Gezondheidsdoelstelling 3: "Bij personen jonger dan 18 jaar is het percentage dat ooit een illegale drug[12] heeft gebruikt niet hoger dan 14%"

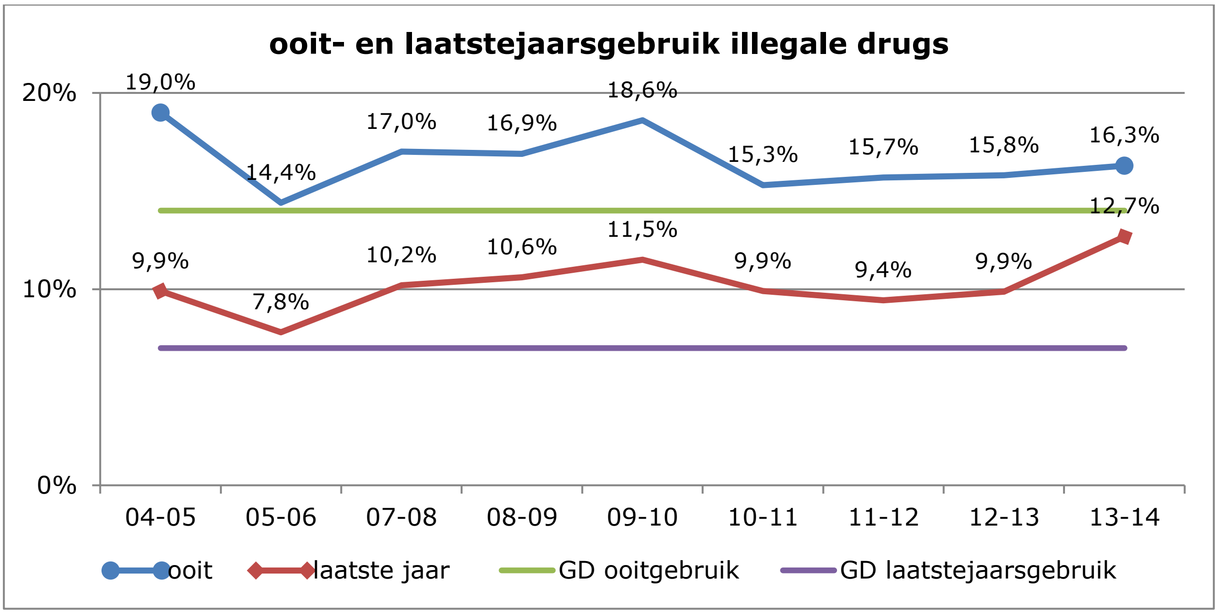
In het schooljaar 2004-2005 had 19,0% van de jongeren tussen 12 en 17 jaar ooit illegale drugs gebruikt. Sindsdien is dat aandeel al golvend geëvolueerd naar een aandeel rond de 16%. De doelstelling werd tot dusver nog niet behaald.

Gezondheidsdoelstelling 4: "Bij personen jonger dan 18 jaar is het percentage dat in het jaar voor de bevraging een illegale drug heeft gebruikt niet hoger dan 7%"

Vorige jaren werd een stabiele trend van laatstejaarsgebruik opgetekend. Voor het schooljaar 2013/2014 bedraagt het laatstejaarsgebruik 12,7%. Dit resultaat is hoger dan het startresultaat in 2004/2005, toen het laatstejaarsgebruik 9,9% bedroeg.

De gezondheidsdoelstellingen voor illegale drugs worden op dit ogenblik verre van behaald.

[12] Cannabis en andere illegale drugs

ooit- en laatstejaarsgebruik illegale drugs
20%
10%
0%
19,0%
14,4%
17,0%
16,9%
18,6%
15,3%
15,7%
15,8%
16,3%
9,9%
7,8%
10,2%
10,6%
11,5%
9,9%
9,4%
9,9%
12,7%
04-05
05-06
07-08
08-09
09-10
10-11
11-12
12-13
13-14
ooit
laatste jaar
GD ooitgebruik
GD laatstejaarsgebruik